

Šiaurės Atlanto Asamblėjai pasibaigus

Vilnius, lapkričio 17 d. (LA) — Vašingtone lapkričio 14 d. pradėjo darbą 40-oji Šiaurės Atlanto Asamblėjos sesija. Kaip pranešė Lietuvos ambasadorius JAV Alfonsas Eidintas, NATO šalių bei 14 valstybių delegacijos, tarp jų ir Lietuvos, pradėjo dirbti įvairiuose komitetuose. Lietuvai atstovavo Seimo nariai — Gediminas Kirkilas, Vladimiras Jermolenka, Algirdas Kunčinas bei Audrius Rudys. Jie dirbo Gynybos ir saugumo, Piliiečių, Ekonomikos, Politikos bei Mokslo ir technikos komitetuose.

Naujasis Šiaurės Atlanto Asamblėjos pirmininkas, vokiečių socialdemokratas Karsten Voigt sakė, kad šioje sesijoje numatoma pritarti strateginėms NATO sutarties su Rusija sudarymui ir lygiateisės NATO narystės statuso suteikimui per 2-5 metus visoms to norintiems Europos šalims. Voigt nuomone, NATO sutartis su Maskva leis Rusijai ir Vakarams nustatyti atominės ginkluotės ribas Europoje, koordinuoti savo veiksmus krizės atveju ir neleisti plisti masinio naikinimo ginklams. Jis mano, jog NATO plėtimas bus stabilizuojantis veiksnys tiek Rusijai, tiek Europai.

Rusijai neparankus NATO plėtimas

Rusija visomis išgalėmis stengsis priešintis sprendimui plėsti NATO. Tai bus pagrindinis Rusijos diplomatijos tikslas gruodžio mėnesį Budapešte įvyksiančiame ESBK šalių vadovų susitikime. Rusijos prezidento tarybos narys Sergej Karaganov pareiškė, kad „Rusijai svarbu siekti, kad būtų padėti pagrindai tokiai Europos saugumo sistemai, kuri atitiktų ilgalaikius Rusijos interesus“. Jo nuomone, NATO siekimas plėstis rodo šios organizacijos silpnėjimą. Kad išvengtų to, daugumas NATO dalyvių stengiasi suteikti Šiaurės Atlanto blokui naują mandatą. Karaganov mano, jog kita, mažesnė NATO veikėjų dalis, siekia „išprovokuoti Rusiją griežtam atsakymui“ ir sukurti Rusijos, kaip priešo, įvaizdį.

Rusija mano, jog JAV rinkimuose laimėjus respublikonams, Amerikos pozicija bus griežtesnė ir NATO plėtimo atžvilgiu. Anksčiau JAV ir Rusija šiuo klausimu buvo lyg ir radusios bendrą kalbą, bet dabar reikalai pakito. Amerikos administracija pritaria NATO plėtimui ir mėgins laimėti šiuo klausimu per NATO sesiją Briuselyje 1995 m. sausio mėnesį.

Visoms valstybėms — lygios teisės

Šiaurės Asamblėjos pirmininkas K. Voigt paneigė Maskvos būklavimą dėl NATO priartėjimo prie Rusijos. Jo teigimu, Rytų Europos valstybėse nebus didelių NATO junginių, tačiau NATO išipareigojimai ginti naujas nares užpuolimo atveju bus vykdomi. Todėl norinčios stoti į šią organizaciją šalys turi būti garantuotos, kad jų karines pajėgas kontroliuos civilinė valdžia. Nei viena šalis neturės teisės trukdyti kitos šalies stoji-

mui į bloką. Kaip pažymėjo Voigt, „Europą reikia ginti, kad jos liūdna istorija nepasikartotų“.

Baltijos valstybėms dar ne laikas stoti į NATO

Buvęs JAV prezidento J. Carter patarėjas saugumo klausimais Zbigniew Brzezinski, Šiaurės Atlanto sesijoje teigė, kad „Baltijos valstybėms stoti į NATO, labai svarbu yra tai, kad jos įsijungia į Vakarų Europos Sąjungą ir jos struktūras, tai verčia galvoti ir apie šios organizacijos išplėtimą, tačiau Baltijos valstybių stojimas į NATO turi būti svarstomas kitame dešimtmetyje“.

Brzezinski pažymėjo, jog, žlugus komunistinei santvarkai, neatrodė, kad postkomunistinės sistemos pertvarkymas truks taip ilgai ir jam prireiks tiek pat metų, kiek gyvavo komunizmas — ypač tai rodo kultūra, politika, žmonių sąmonė.

Jis pabrėžė nemanąs, jog bus antroji Jalta, nes nebėra SSSR ir panašios struktūros šalių. Rytų ir Vidurio Europoje yra nepriklausomos valstybės. Jis teigė, jog Europa plėtos bendras ekonomikos ir karinės sistemos, o NATO bei Europos Sąjunga plėsis.

Reikalavimai stojant į NATO

Brzezinski akcentavo, kad šalys, turinčios konfliktų dėl sienų ar etninių nesutarimų, negalės būti priimtos į NATO, kas suteiks joms stimulą išspręsti minėtas problemas. Siekiančios tapti NATO narėmis šalys turės sukurti laisvos rinkos ekonomiką, įgyvendinti socialines reformas, gerbti žmogaus teises, perduoti kontrolę už karinį biudžetą civiliams, gerbti teritorinį valstybių vientisumą bei, kiek leidžia galimybės, parengti karinę sistemą.

Jo nuomone, stojimo į NATO etapai bus parengti per artimiausius ketverius metus, o pačioje organizacijoje taip pat galimi susivienijimai, nes kai kurios šalys jungsis į juos, atsižvelgdamos ir karinėje srityje. Tai leidžia daryti prielaidą, jog Skandinavijos šalys gali nenorėti stoti į NATO, o pasitenkinti tik Europos Sąjunga.

Šios Šiaurės Atlanto Asamblėjos sesijos sprendimai nėra privalomi NATO, tačiau jie bus svarstomi NATO šalių užsienio ir gynybos ministrų susitikime Briuselyje, bus nagrinėjami kaip rekomendacijos tolimesnei veiklai.

Bus patvirtinta Lietuvos ir NATO partnerystė

Vilnius, lapkričio 29 d. (Elta) — Į Briuselį išvyko vyriausybės darbo grupės NATO „Partnerystės varden taikos“ atstovai, vadovaujami Užsienio reikalų ministerijos sekretoriaus Albino Januškos.

Jie dalyvaus NATO būstinėje vyksiančiame Šiaurės Atlanto Tarybos Ambasadorių posėdyje,



Anksti antradienio rytą suskaičiavus 90% balsų Norvegijoje sekmdienį ir pirmadienį vykusiame referendume, atrodo, kad norvegai atsisakė narystės Europos Sąjungoje. Nors populiaru Norvegijos ministrė pirmininkė Gro Brundtland vedė stiprią kampaniją įtaigodama, kad Norvegija stotų į ES, matydama referendumo rezultatus, pareiškė: „Tauta pasisakė, ir mes gerbsime jų sprendimą“. Norvegija yra vienintelė iš Skandinavijos šalių, atsisakiusi stoti į Europos Sąjungą.

Lietuvoje jau 2,000 informacijos teikimo priemonių

Vilnius, lapkričio 29 d. (Elta) — Per ketverius nepriklausomybės metus Lietuvoje jau užregistruota dutūkstantoji masinės informacijos priemonė. Pagal Lietuvos įstatymus, steigimo liudijimus spaudai, radijo ir televizijos stotims, leidykloms išduoda Spaudos kontrolės valdyba prie Teisingumo ministerijos.

Kaip informavo šios valdybos viršininkas Šviedrys Vipartas, iš dviejų tūkstančių registruotų šiuo metu realiai veikia daugiau, kaip pusantro tūkstančio informacijos teikimo šaltinių. Kitų veikla nutrukusi dėl ekonominių — finansinių priežasčių, cenzūros sumetimais neuždarytas ne vienas laikraštis, radijo, ar televizijos stotis.

Daugiausiai Lietuvoje yra

Siūlo socialines reikmes finansuoti iš alkoholio monopolio

Vilnius, lapkričio 23 d. (Elta) — Lietuvos Seimas priėmė rezoliuciją „Dėl alkoholio ir jo produktų gamybos, importo, eksporto bei didmeninės prekybos valstybės monopolio“. Joje sakoma: „Šiuo metu, kai valstybei trūksta būtiniausių lėšų švietimui, mokslui, kultūrai, medicinai bei socialinėms reikmėms, neleistina, kad įplaukos iš verslo alkoholiu atitektų privatiems asmenims, o ne valstybės biudžetui. Dėl to būtina kuo skubiau, dar šioje sesijoje, priimti Alkoholio kontrolės įstatymą, kuriame būtų numatyti alkoholio ir jo produktų gamybos, importo, eksporto bei didmeninės prekybos valstybės monopolis“.

Alkoholio kontrolės įstatymas Seime svarstomas jau antri metai. Neabejojama, kad jį priimti trukdo kitos įtakingos grupės — „lobistinės jėgos“.

kuriame bus tvirtinama Lietuvos ir NATO individuali partnerystės programa. Planuojama, kad prieš posėdį Lietuvos delegaciją priims naujasis NATO Generalinis sekretorius Willy Claes.

Susitiks Baltijos valstybių užsienio reikalų ministrai

Vilnius, lapkričio 22 d. (Elta) — Latvijos sostinėje Rygoje lapkričio 23 d. susitiks Baltijos valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienio reikalų ministrai — Povilas Gylys, Valdis Birkavs ir Juri Luik.

Ministrai aptars bendradarbiavimą Baltijos Ministrų Taryboje, kuri buvo įkurta 1994 m. birželio 13 d. Taline. Bus pasikeista nuomonėmis dėl Baltijos asamblėjos 5-osios sesijos rekomendacijų įgyvendinimo. Numatoma aptarti galimus Lietuvos, Latvijos ir Estijos veiksmus tarptautinėse organizacijose, bus derinamos šalių pozicijos dėl santykių su Europos Sąjunga. Taip pat bus pasikeista nuomonėmis dėl rengiamų bevizio vykimo ir prekybos žemės ūkio produktais sutarčių, dėl galimybės kurti Baltijos šalių muitų sąjungą.

Numatoma pasirašyti tarpvyriausybę sutartį dėl Lietuvos, Latvijos ir Estijos bendradarbiavimo valstybių sienos apsaugos srityje bei priimti pareiškimą dėl Baltijos valstybių santykių su Europos Sąjunga.

Numatomas visuotinis Lietuvos gyventojų surašymas

Vilnius, lapkričio 23 d. (Elta) — Lietuvos vyriausybės pritarė Statistikos departamento pasiūlymui ruošti visuotiniam Lietuvos Respublikos gyventojų surašymui ir jį atlikti 1999 metais. Paskutinį kartą Lietuvos gyventojai buvo surašomi 1989 metais pagal tuometinio Sovietų Sąjungos Komunistų Partijos Politinio biuro nutarimą. Tada buvo užfiksuoti tokie duomenys: 1989 metais Lietuvoje gyveno 3.69 milijonai žmonių. Dešimt metų prieš tai jų buvo 3.398 milijonai. 1970 m. pradžioje Lietuvos gyventojų skaičius buvo 3.128 milijonai.

Nuo 1992 m. statistika fiksuoja gyventojų skaičiaus dar didesnį mažėjimą. Tai, pasak statistikų, sąlygoja ne tik tai rusų bei kitų slavų tautybių žmonių migracija į savo istorines žemes, bet ir mažėjantis gimstamumas Lietuvoje.

Šlezevičius išvyko, gavęs ekonominės pagalbos pažadų

Vašingtonas, lapkričio 24 d. (WP) — Lietuvos ministras pirmininkas Adolfas Šlezevičius spaudos konferencijoje pasakė, kad rado draugų JAV Valstybės departamente, kai valstybės sekretorius Warren Christopher ir jo pavaduotojas Strobe Talbott pažadėjo remti Lietuvą naujausiame jos nesutarime su Rusija, rašo „Washington Post“ dienraštis.

„Jie remia mūsų poziciją“ pareiškė Šlezevičius, „Jie sakė, kad tarsis su Rusijos valdžia. Išvykstu iš Vašingtono su labai gera nuotaika“. Dabartinis nesutarimas liečia Rusijos karinį tranzitą iš Karaliaučiaus per Lietuvos teritoriją, rašo „Washington Post“. Šlezevičius paaiškino, kad Lietuva stato kai kuriuos reikalavimus šiuo atžvilgiu, pvz., reikalavimas, kad Rusija iš anksto praneštų prieš kirsdama Lietuvos sieną ir kad priimtų Lietuvos kariuomenės palydą, važiuojant per Lietuvos teritoriją.

Rusija nori laisvai susisiekti su Karaliaučium ir spaudžia Lietuvą ekonominėmis sankcijomis — neįgyvendinama pažadėto palankiausio prekybinio režimo Šlezevičius įtaria ir

kitus Rusijos tikslus: Rusai „norėtų, kad Baltijos šalys būtų dalis didžiosios Rusijos imperijos“, sakė Šlezevičius.

Šlezevičius, ketvirtadienį išvykdamas iš Vašingtono, išsiųs ir ekonominės pagalbos pažadus iš JAV Eksporto-Importo Banko, Pasaulio Banko ir Tarptautinio Valiutos Fondo, siekiančius per 300 milijonus dolerių, Šlezevičius taip pat pasakė, kad ši ekonominė parama rodo, kad Lietuvos ekonominės reformos laikomos pasisekusiomis, nes pavyko infliaciją sumažinti nuo daugiau, kaip 1,000% per metus 1992 m. iki 40% šiais metais.

Keis Klaipėdos valdymo sistemą

Vilnius, lapkričio 24 d. (Elta) — Nutarta reformuoti Klaipėdos miesto valdybos darbą. PHARE programos konsultantų nuomone, pirmiausia reikia priiversti uostamiesčio vadovus tarnauti miesto gyventojams, o ne sostinės valdžiai. Dėl to reikia kruopščiai išanalizuoti, ko pageidauja klaipėdiečiai, kokios jų problemos, kaip galima pagerinti jų gyvenimo sąlygas. Vienas svarbiausių konsultanto pasiūlymų — teikti daugiau ir geresnės informacijos miesto gyventojams.

Tikimasi, kad pakeitimai uostamiesčio valdymo struktūroje vėliau bus taikomi visose šalies savivaldybėse.

Šešeri lietuvių valstybinės kalbos metai

Vilnius, lapkričio 21 d. (Elta) — Šiomis dienomis sukanka šešeri metai, kai lietuvių kalba Lietuvoje paskelbta valstybine. Valstybinės kalbos Inspekcijos viršininkas Donatas Smalinskas sako, jog valstybinė kalba turi būti vartojama visuose oficialiuose renginiuose. Lietuvių kalba taip pat privalo būti spausdinama visa oficiali dokumentacija — blankai, pažymos, bilietai.

Prieš šešeris metus, paskelbus lietuvių kalbą valstybine, susirūpinta jos ugdymu. Bendrojo lavinimo mokyklose per lietuvių kalbos pamokas imta klases dalinti į dvi mažesnes grupes, kad vaikus būtų galima geriau išmokyti. 1989 metais buvo įkurtas Lietuvių kalbos mokyklos centras, emėsis koordinuoti lietuvių kalbos mokymą ne mokyklose. Išleista įvairių metodinių knygelių, žodynėlių kasečių.

Prieš kelerius metus buvo įteisinti ir valstybinės kalbos egzaminai. Juos laikyti tenka ne lietuviškas mokyklas baigusiems asmenims, norintiems dirbti tokį darbą, kur reikia susikalbėti su interesantais valstybine kalba.

KALENDORIUS

Lapkričio 30 d.: Šv. Andriejus, apaštalas; Justina, Links-muolė, Vytartė.

Gruodžio 1 d.: Natalija, Eli-gijus, Butigeidis, Šilė. 1924 m. Karaliaučiuje mirė vienas žymiausių lietuvių kalbininkų Kazimieras Būga.



SKAUTYBĖS kelias

Redaktorė j.v.s. Irena Regienė

MANO TĖVYNĖ

GYDŪNAS

3. Žemė ir jūra

Žinantys moko, kad tėvynė išnirio iš jūros. Jūra kūrė tėvynės veidą ir osė jos širdy. Bet vis dar neaišku, kaip tėvynė gimė iš jūros. Atrodo, šis vyksmas yra nuolatinis, nes tėvynė jūroje tebegyvena.

Ankstų vėlyvos vasaros rytą į Šereiklaikių aukštumų koplyčios kalbą pasidairyti užkopė jaunuolis. Rytas buvo šviesus, bet viską išpusi tyvijo migla, net per kelis žingsnius nieko negalėjai įžvelgti. Jaunuolis stovėjo tarsi jūros dugne, ir jūra švelniai jį sėmė drėgnais oro lašais — nesuskaiciuojamais atomais.

Tada patekėjo saulė. Migla lėtai gėrėsi į žemę. O gal tai žemė kilo iš jos? Viskas buvo taip neįprasta, kai žvilgsnis pagaliau nuskendė virš rūko, kunkuliojančio ir plūstančio bangomis taip, tarsi iš jo ruošytis iškilti naujas pasaulis. Iš pirmo pradžės gaivališkos drėgmės, lyg nematomos jėgos pastūmėtos, viena po kitos išnirio kalvos. Migla pasklido į šalis, toli nutiso į lygumas, prigludama daubose, kol visai susigėrė į žemę.

Tada atsivisko Nemuno srovė ir kiti vandenys. Ant medžių, krūmų ir žolės sužibėjo daugybė perlių. Į juos užkerėta pavirto miglos jūra.

Galbūt tuose lauose pasislėpė ir didžioji jūra, amžinai banguojanti toliumoje už geltonos juostos, pačiame dangaus pakrašty. Iš ten ji nepastebimai ateina. Debesys ir rūkas, drėgnės lašai — tai jūros alsavimas. Jie dar sykį švelniai pakartoja, ką sykį jau neuikė riaumojanti jūros galybė.

Turbūt buvo panašu į smarbios liūtės pasekmes. Vanduo slūgo, palikdamas srovės

išgraužtas vagas, sustumdamas pylimus, rausdamas duobes, supildamas kalvas. Tos vagos nuolat gilėjo, pylimai, duobės ir kalvos augo, juo ilgiau darbo vosi vanduo.

Tėvynės žemėje veikia ir kitų jėgų. Šiaurėje ledinis šaltis sustingdė didžiules vandens mases į ledynus. Išjudinti jūros bangavimo ir savo pačių sunkumo, jie visu smarkumu užgulė kalnus, trupino uolas, stūmė į pietus. Jėgoms išsekus, metė savo naštas žemėn ir paliko.

Atsidauždami į uolas ir kalnus vandens srautai atplukdydavo vis daugiau dumblo ir žemių. Jūron skubantys vandenys — upės tėsė šį darbą.

Tuomet pradėjo veikti vėl naujos jėgos. Jos kėlė žemę. O upės rausėsi vis gilyn, skardingesni ir aukštesni stojosi krantai ir kalvos. Sėstanti jūra juos kūrė toliau. Pagaliau ir ji turėjo trauktis. Lygumos buvo išlaisvintos.

Savo darbą pradėjo slaptos mažosios jėgos, jos smelkėsi į visa, kas kieta, trupino akmenis. Joms padėjo ir tebetalkina oras ir jūros migla. Taip žemė

igijo gyvybei tinkamą paviršių. Iš jos stiebėsi augmenija, vėšli ir gyvybinga, pasiryžusi nukariauti jūrą, kuri seko, užgožta augalų. Augalams padėjo upės. Taip prie jų nusitęsė lygumos, atsirado pelkės.

Tėvynę pagimdė jūra. Ir vis dar ją tebegloboja. Nes tėvynė pavesta jūrai. Debesimis ir lietu, rūku ir rasa, giliai po žeme gurgančiais šaltiniais, upeliais ir upėmis jūra išsilieja po visą šalį, išskverbus į visa, kas gyva tėvynės pasaulyje. Taip jūra palaiko tėvynės gyvybę. O viską laimina saulė.

GYDŪNO FONDO VEIKLA

Praėjusiais metais kalėdinių atvirukų vajas fondui davė 16,377.15 dol. pajamų. Per tą laiką išmokejome 22,869.61. Taigi, išmokėjome 6,492.56 dol. daugiau negu surinkome. Prašymų paskoloms turėjome daug, bet jas skirstėme labai atsargiai ir apgalvotai. Mūsų reikavimai yra dideli — pinigais nesimėtome.

Pagrindiniai fondo veiklos pagrindai lieka tie patys: jaunuomenės ir jų organizacijų šelpimas ir knygų leidimas. Knygų leidimas šiais laikais yra nuostolingas, bet jis teiks vaisių ateityje, todėl darba tenka tęsti, kiek jėgos ir ištekliai leidžia.

Paskolų išdavimas JAV sumažėjo, bet tenka skirti dėmesį Lietuvoje studijuojantiems:

1. pridedame savas pašalpas prie Lietuvoje studijuojančių stipendijų, (iš jų išgyventi yra labai sunku);

2. siunčiame knygas lietuvių ir anglų kalbomis į universitetus;

3. finansavome šių metų sėkmingą studentų stovyklą Medininkų pilyje, kurioje dalyvavo 30 studentų, prisidėjusių prie pilies atstatymo;

4. finansuojame prof. Vytauto Černiaus labai svarbios knygos mokytojams „Mokytojo žinyas“ išleidimą;

5. remiame knygų leidimą

JAV ir Lietuvoje.

Tai tik dalis fondo darbų. Šiais metais 18-ąją Vydūno Fondo premija atžymėjome teisininką ir istoriką Joną Dainauską už jo ilgametį darbą lietuvių kultūrai. Jam buvo įteikta žymenis ir piniginė premija.

Prof. E. Gudavičius jau įpusėjo pilnos Lietuvos istorijos rašymą. Ją leisime lietuvių, gal ir anglų kalba, jeigu mūsų ištekliai leis. Tokios knygos lietuvių tauta ir valstybė dar neturėjo. Perspausdiname jau istoriją tapusius Lietuvos žemėlapius. Jie labai reikalingi spręsti šių dienų klausimus. Visa tai atliekame Jūsų paramos dėka. Dėkojame Jums už Vydūno Fondo rėmimą.

Jau išsiuntėm rėmėjams tradicinį kalėdinių atvirukų rinkinį. Esame dėkingi dail. A. Sutkuvieni ir fotografei D. Liubinskienei už jų sukurtus kūrinius. Teiktės rinkinį priimti ir Vydūno fondą paremti auka.

Sveikiname Jus ir Jūsų šeimą su šv. Kalėdų šventėmis ir linkime laimingų Naujųjų 1995 Metų!

Leonas Maskaliūnas

Tarybos Prezidiumo Pirmininkas

Vytautas P. Mikūnas

Valdybos Pirmininkas



„Dubysos“ draugovės sesės ir vadovės. Iš k.: I eil. — Alina Meilytė, Cyra Trejo. II eil. — Andėja Deksnytė, Erika Trejo, vyr. skautė Onutė Utz, Milda Bunikytė, Gabrielė Aušraitė, draugininkė g.v.v. Dana Mikuzienė, Živilė Badaraitė, Aurelija Balzaitė, Lilija Rudytė, vyr. skautė Larana von Braun ir Vanessa Rueche. Stovi — Audra Brooks, Aušra Bužėnaitė, Rasa Dovilaitė, Tara Mikuzytė, Laura Norkutė, Lina Dovilaitė, Patricija Volkovaitė ir Kristina Badaraitė. Už jų — sesės Aldona Trejo ir Erika Brooks.

„DUBYSOS“ DRAUGOVĖ PRADEDA NAUJUS VEIKLOS METUS

Čikagoje, Jaunimo centro vaikų darželio klasėn, kas šeštadienį subėga „Kernavės“ tunto „Dubysos“ draugovės paukštytės. Jas sutinka šių metų draugininkė v.v. Dana Mikuzienė ir pagalbininkės — vyr. skautės Larana von Braun ir Onutė Utz. Prie jų prisideda talkininkės — mamytės Erika Brooks, Virginija Bužėnienė ir vyr. skautė Aldona Trejo.

Šiais 1994-95 veiklos metais „Dubysos“ draugovėje yra net dvidešimt dvi paukštytės. Tarp jų — aštuonios kandidatės. Sesytės sudaro keturias skiltis, kurių skiltininkėn tapo Milda Bunikytė, Audra Brooks, Alina Meilytė ir Tara Mikuzytė. Kas šeštadienį visos skiltys gražiai išsiriškia ir vyr. skautėms raportuoja. Šūkis „Budėk“ aidai per visą Jaunimo centrą. Pasivaikinusios sausainukais ir sultimis, pradeda tos dienos joms paruoštą užsiėmimą. Šiais metais paukštytės mokosi apie audimą ir jau praktiškai pradėjo mokytis patį paprasčiausią audimą. Suplanuotos kelios iškylos pas aušėjus ir visos turės progos panaudoti stakles ir gal net mažą juostą išausti.

Spalio 15 d. paukštytės ir vadovės išvažiavo į „Little Red School House“ gamtos takelį labai ilgai lauktai iškylai. Pasipušusios skautiškais uniformomis ir patogiais batais, linksmi pažaidė gražiais spalvotais lapais. Aplankė namelį, kuriame visokie idomūs gyvuliukai gyvena. Buvo progos matyti meškėną, daug gyvačių, tikrą, gyva bičių avilį ir varlę, kuri turi net penkis kojas!! Visos linksmi apėjo ilgą miško taką, stebėdamos įvairius medžius, augalus ir gyvuliukus. Dainuodamos skautiškas stovyklos dainas. Teko susitikti ir su kitais lietuviams, kurie taip

pat buvo atvažiavę gražia gamta pasidžiaugti. Iškylą užbaigė nuvažiuodamos į „McDonald's“ kur visos skaniai pavalgė ir tada važiojo pas sesę Daną, kur tėveliai nekantriai laukė grįžtančių. Visos draugiškai ir skautiškai atsiveikino, o išvažiuodamos, galvas pro langus iškišusios šaukė: „Sudie, sudie, iki kito šeštadienio!“

Sesė Dana Mikuzienė

ŽINIOS IŠ ROCHESTER, NY

„Dainavos“ vietininkija surengė antrą iškylą į gamtą pasigėrėti rudens grožiu, pasidžiaugti paskutiniaisiais šiltais saulutės spinduliais.

Skautai, skautės ir keli juos lydėję tėveliai spalio 30 d. iškylavo prie Genesee upės, tekančios per Rochesterio miesto centrą. Saulėtą sekmadienį praleidome grožėdamiesi rudens skaisčiomis varšomis nuspalvintais medžių lapais Genesee upės slėniuose. Brolis Aleksas iškyloje dalyvavusiems paaiškino apie šios upės geologinę praeitį. Iškyla truko keletą valandų mums žygiuojant stacijas upės krantais.

Su mumis iškylavo ir svečias iš Čikagos, žinomos „Litanicos“ tunto „Miško brolių“ draugovės narys, fl. Linas Buntinas, dabar studijas tęsias Rochesteryje. Nors jis labai užsiėmęs studijomis, tikimės jį nors retkarčiais matyti savo sueigose.

Šia iškyla visi buvo labai patekinti, o nuovargių guodėsi gal tik keli suaugusieji.

Visiems sesėms ir broliams kituose JAV miestuose linkime smagaus skautavimo, o ką mes veikime — parašysime ir vėl. Budėkime! Brolis Aleksas

BURIAVIMO STOVYKLA FORT DE SOTO PARKE, FLORIDOJE

Buriavimo stovyklos vadovybė praneša, kad skautai ir skautės, kurie Kalėdų atostogų metu stovyklaus Floridoje, turėtų atsivežti:

Buriavimui: kepurė nuo saulės; kremą nuo saulės nudegimo (sunblock); gelbėjimosi liemenę (bent „type III“; buriavimui batus; lengvus marškinėlius; maudymosi kostiumą; baklažę (canteen/H₂O butelį).

Valgymo reikmenys: „mess kit“; šakutė, peilį, šaukštą, puoduką; maišelį džiovinimui (mesh).

Patalynė: miegmaišis, pagalvė, paklodė ir palapinė

Rūbai: apsiaustas nuo lietaus, treningas („sweats“), trumpos kelnės (broliams-khaki, sesėms mėlynos), jeans, tunto ar buriavimo stovyklos marškinėlius (t-shirts), apatinius drabužius, antrą porą batų, uniformą ir kalaraištį. PRI-

TRADICINĖS SKAUTŲ KŪČIOS DETROITE

Detroito „Gabijos“ ir „Baltijos“ tuntu skautų ir skaučių Kūčios sekmadienį, gruodžio 11 d., 4 val. p.p. ruošiamos Dievo Apvaizdos parapijos salėje.

Šventė prasidės trumpa iškilminga skautų, čių sueiga. Po jos — tradicinė Kūčių vakarienė ir meninė programėlė. Kiekviena dalyvaujanti šeima prašoma paaukoti kurį nors patiekalą. Užsiregistruoti dėl valgių ir užsisakyti vietas prašoma iš anksto, pranešant Ritai Kasputienei, tel. 810-553-0135. Kalėdų švenčių laikotarpiu pradėkime švęsti kartu.



„Dainavos“ vietininkijos Rochesterio būrelis skautų ir skaučių rudens iškyloje. Iš k. — Jonas Liutkus, Rama Gečaitė, Andrius Pieniezny, Lina Gečaitė, Audronė Gečaitė, Arūnas Gečas, Andrius Skučas, Rūta Gečienė, Linas Buntinas, Lauren Cooper, Dana Pieniezny ir Liz Cooper.

DRAUGAS

(USPS-161-000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: \$90.00. Foreign countries \$100.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokesį, atžymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

JAV	metams	1/2 metų	3 mėn.
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$90.00	\$50.00	\$30.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	\$50.00	\$35.00	\$25.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	\$55.00	\$35.00	\$30.00
Užsakant į Lietuvą —			
Oro paštu	\$500.00	\$250.00	
Tik šeštadienio laida	\$160.00	\$85.00	
Paprastu paštu	\$100.00	\$55.00	
Tik šeštadienio laida	\$55.00	\$35.00	

- Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.
- Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

- Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Juos grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

MENAME, kad stovykla tęsis 7 dienas.

Higienos priemonės: muila, šampūną, dantų pastą, dantų šepetuką, plaukų šepetį, „deodoranto“, 2 rankšluosčius (1 paplūdimyje, kitą — praustis).

Turint klausimų, prašoma nedelsiant skambinti (708)584-5527.

1994-1995 m. Buriavimo stovyklos vadovybė.

- Stokite nariais į Draugo fondą, būkite gerosiomis laimėmis, nūlėmusiomis dienraščiu šviesią ateitį.

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimui** (kalbėti angliškai) tel. 708-422-8260

Kab. 312-735-4477;
Rez. (708)246-0067; arba (708)246-6581
DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ — NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p. - 7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p.
trečd. uždaryta. ketvd. 1-3 v.p.p.
penkt. ir šešt. 9 v.v. - 12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba (312) 489-4441
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR
ISSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
5835 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 312-585-1955
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2606
Valandos pagal susitarimą
Vakaraais ir savaitgaliais tel. 708-834-1120

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antrd. 9 v.v. - 12, ketvd. 12 - 4 v. p.p., penkd. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill, 60652

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS

Specialybė vidaus ir kraujo ligos
5540 S. Pulaski Rd.
Tel. 312-585-2802
Pirmd. 9 v.v. - 7 v.v., antrd., trečd. ir penkd. 9 v.v. - 3 v. p.p., ketvd. 10 v.v. - 7 v.v. Šešt. ir kt. dienomis reikalingas susitarimas. **Pirma „Medicare Assignment“.** Sumokama po vizito.

DR. ROMUALDAS POVILAITIS

DANTŲ GYDYTOJAS
Tel. (1-312) 767-7575
5780 Archer Ave.
(6 blokas) (vakarus nuo Cicero Ave.)
Valandos pagal susitarimą

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.

S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų (708) 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. (312) 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (Kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinus
2618 W. 71st St.
Tel. (312) 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts. Ill. Ketv. val. 3-6 v.v.
Tel. (708) 448-1777

DR. RAIMUNDAS RUGINIS
Chiropraktinis gydymas nuo nugaros, kaklo ir galvos skausmų
1025 Ogden Ave.
Lisle, IL 60532
Tel. 708-963-1410

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR PROSTATOS
CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto Tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir
Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-
Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville, IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

VADAS AR AGENTAS?

R. SIDRYS

Savo raštuose Vitkauskas, rašydamas apie okupacijos laikotarpį, visur vartoja standartines bolševikų frazes: „Kariuomenė, kurioje buvo daugiausia liaudies vaikai tuoj pat birželio 25 d. perėjo liaudies pusėn“. Arba: „Liaudis laisva, be slegiančio jungo, su džiaugsmu ir viltim žiūri į ateitį. Arba apie rinkimus, kuriuose buvo renkamas tik vienas kandidatas vienai užimamai vietai: „Liaudies vyriausybė taip pertvarkė rinkimų įstatymą, kad jis būtų tikrai demokratiškas ir darbo žmonės galėtų išreikšti savo valią“. Vergijos sąlygose kitokių žodžių ir nebuvo galima laukti. Bet tai, ką padarė Vitkauskas su Lietuvos kariuomene paskutiniaisiais nepriklausomybės mėnesiais, yra ne žodžiai, o veiksmai, tai buvo valstybės išdavimas priešui.

Nepriklausomybės laikais Vitkauskas vaidino patriotą, įtraukdamas į vaidybą ir savo gimines. Jo svainis pritarė komunistams, Vitkauskas, kitiems girdint, su juo ginčy-

davosi, peikdavo sovietų sistemą. 1940 m. jo sūnus Juozas primušė universiteto žydus komunistus, už ką jį norėjo išmesti iš universiteto, bet tėvelis išgelbėjo. Žinoma toks elgesys yra iprastinis agentų maskavimasis.

Faktus apie Vitkausko išdavišką veiklą pateikia ir pulk. Juozas Listopadskis savo knygoje „Laisvės ir vergijos metai“. 1940 m. Listopadskis dirbo karo mokykloje dėstytoju. Birželio mėn. karo mokykla buvo išsiųsta į Švenčionių poligoną šaudymo pratimams. Pagal kariuomenės vado įsakymą, mokykla turėjo užbaigti pratimus ir grįžti į Kauną birželio 15 d. Saulėtą birželio rytą kariūnai dainuodami atėjo į Švenčionių geležinkelio stotį ir sulipo į traukinį. Jų išlydėti atėjo miestelio jaunimas.

Kelionės metu buvo numatyta sustoti Vilniuje, aplankyti istorines vietas. Tačiau, privažiavus Vilnių, dainos nutilo, buvo pranešta, kad Raudonoji armija peržengė Lietuvos sieną.

Buvo gautas įsakymas nesustoti Vilniuje, o važiuoti tiesiai į Kauną. Bet pasirodė, kad Kauną pasiekti nėra taip lengva. Ešeloną nustumė į prekinę stotį, kur jis išstovėjo 5 valandas. Buvo paaiškinta, kad kelias į Kauną yra užimtas. Pagaliau ešelonas pavažiavo iki Kajšiadorių ir vėl sustojo trims valandoms. Ešelonu viršininkas pulk. Listopadskis stengėsi susisiekti su Kaunu. Tiesioginis ryšys neveikė. Aplinkinių kelių susisiekę per Jonavą, Karmėlavą, sužinojo, kad karo mokykla yra apsupta rusų kariuomenės, tiltai per Nemuną yra saugomi rusų tankų. Kaip jautėsi kariūnai, galima įsivaizduoti: ginklus jie vežėsi, bet neturėjo šaudmenų, visi poligone buvo iššaudyti. Vakare ešelonas vėl pajudėjo, bet pavažiavo tik iki Palemono. Stotis buvo prikimšta traukiniu, kelias į Kauną užkirstas. Stoties administracija patikslino, kad Kauno stotyje šeiminkauja rusai ir geležinkeliečiai yra bėgėliai. Pagaliau po vidurnakčio buvo duotas įsakymas kariniam ešelonui vykti į Kauną. Traukiniui vos išlindus iš tunelio, kariūnai pamatė pirmuosius rusus. Stotyje buvo pilna ginkluotų žmonių nematytomis uniformomis.

Traukinys buvo sustabdytas, apsuptas rusų, į jį iš abiejų pusių buvo nukreipti sunkieji kulkosvaidžiai. Tūlas rusų pareigūnas kamantinėjo Listopadskį, kiek jie turi ginklų, kiek šovinių. Pakartotinai perspėjo, kad niekas iš vagonų išlipti negali, buvo leista nueiti „gamtos reikalais“ vienu metu tik vienam kariūnui iš vagono. Bet koks pažeidimas būtų pasibaigęs ešelonu sunaikinimu.

Pulkininkas Listopadskis rašo: „Gili naktis, mokyklos vadybės vagone tamsu. Tačiau visi nemiega. Matyt, visi paskendę savo mintyse. Rusiškas batas vėl trempia šventą tėvų žemę, o Lietuvos sūnus vėl rusų vergas, jam gresia mirtis. Kyla klausimas, ar nebuvo pridėta Judo ranka, kad karo mokykla atsidūrė tokioje šlykščioje situacijoje?“

Akivaizdu kaip rusams rūpėjo Lietuvos karo mokykla. Dar civilinio karo metu caro kadetai buvo aršiausi bolševikų prieštai. Karo mokykla vis dėlto buvo jėga: 600 kariūnų, ginkluoti šautuvais, kulkosvaidžiais ir artilerijos pabūklais. Kas „pasirūpino“, kad ne kurią kitą, o būtent birželio 15 d., jie buvo „sugrūsti“ į traukinį, nors su ginklais, bet be šaudmenų, ir 24 valandas jų kovingumas buvo paralyzuotas. Visa tai vyko kariuomenės vado įsakymu.

Dienai išaušus, kariūnai

pagaliau galėjo grįžti į Aukštąją Panemunę. Prie tilto stovėjo rusų tankai. Karo mokyklos rajonas buvo apsuptas, kulkosvaidžių ir artilerijos vamzdžiai buvo nukreipti į mokyklą. Pulk. Listopadskis savo pasakojimą užbaigia šiais žodžiais: „Išsiskirstė su laidotuvių nuotaka. Praeinu pro Vytauto paminklą. O jis žiūri tokiu piktu žvilgsniu ir, rodos, taria žodžius: „Ką jūs ginai, kur jūs garb? Nejučiomis nuriedėjo ašara Lietu os nebėra...“

Jau trečią okupacijos dieną Vitkauskas tapo Krašto apsaugos ministru, pasilikdamas ir kariuomenės vado titulą. Liepos mėnesį per tragikomiškus Liaudies Seimo rinkimus, jis, kaip Seimo atstovas, vyksta į Maskvą Stalino „saulės“ parvežti. Anketoje, kurias visi karininkai turėjo užpildyti, į klausimą „Ar priklausi komunistų partijai?“, Vitkauskas savo ranka įrašė — „Komunistų partijos kandidatas“. Liepos mėn. kariuomenės vado titulą jis perdavė iš Maskvos atsiųstam gen. Baltušui-Zemaitiui. Įdomiai vystėsi jo ir Vitkausko santykiai tolimesniu laiku. Rudenį „liaudies kariuomenė“ buvo performuota į Raudonosios armijos 29-tą teritorinį korpusą. Pagal nuostatus korpusui toliau turėjo vadovauti tautinės liaudies kariuomenės vadas. Taip buvo Latvijoje ir Estijoje, bet ne Lietuvoje. Čia Baltušį-Zemaitį „nukonkuravo“ Vitkauskas. Jis buvo paskirtas korpuso vadu, o Baltušis-Zemaitis — jo padėjėju. Kodėl tokia išimtis? Atsakymą turbūt duoda gen. Raštikis („Kovos dėl Lietuvos“, II, 78 psl.). Gen. Baltušis-Zemaitis atvyko į Lietuvą gerokai surusėjęs, silpnai kalbėjo lietuviškai. Bet kelis mėnesius pabendravęs su lietuvišais karininkais, jis pats darėsi vis didesniu lietuviu patriotu. Dažnai nuvažiuodavo į Telšius apylinkes aplankyti savo motinos ir giminių. Dažnai duodavo praktiškų patarimų kaip elgtis su įvairiais rusų reikalavimais. Gen. Pundzevičius jis sykį išsireiškė: „Man jūsų gaila. Jūs dar nepažįstate bolševikų ir galite nuo jų nukentėti. Nelaikykite pas save namuose jokių dienynų, jokių užrašų, viską sunaikinkite“.

Matyt, Vitkauskas jau buvo rusams patikimesnis tarnas, negu surusėjęs lietuvis, pusę amžiaus gyvenęs Rusijoje.

1941 m. birželio 16 d. Vitkauskas buvo išsiųstas į aukštųjų karininkų kursų Vorosilovo akademijoje. Tai buvo tos birželio dienos, kada visi pulkuose vadovaujantys lietuvi karininkai buvo pakeisti rusais. Dauguma jų vienu ar

kitu pretekstu buvo angaulingai suimti, nuginkluoti ir išvežti į Sibiro gulagus. Prieš tai kalėjimuose laikomi kariai, kurių karas nespėjo išlaisvinti, žuvo Červenėje bei Rusijos gilumoje. Keturiolika aukštesnių artilerijos karininkų buvo neva siunčiami į aukštųjų Dzeržinskio artilerijos akademijos kursų. Vietoj akademijos jie atsidaro Norilsko gulage, prie Lamos ežero. Tuo tarpu Vitkauskas ir keli generolai — Karvelis, Čepas, Urbšas — buvo patogiai „įtaisyti“ Vorosilovo akademijoje, kur jie tapo net dėstytojais. Nors Karvelis ir kiti vėliau buvo išsiųsti į frontą, Vitkauskui fronte niekad neteko būti. Užtat jis sakė kalbas per Maskvos radiją Lietuvos gyventojams. Labai įdomiai skamba jo žodžiai, sakyti mitinge Maskvoje 1942 m. gruodžio 6 d.: „Kas susidėjo su okupantais, kas jiems tarnauja, tas nori mūsų tautos žuvimo, tas yra mūsų tautos išgama ir tam ne vieta mūsų tautoje. Nudžiūvusi tautos medžio šaka yra verta tik ugnies“ („V.V. — Raštai“, 160 psl.).

Šis tautos išgama, nors buvo vertas, ugnies išvengė, buvo tik numestas į šalį. Antrosios okupacijos metais jis rusams jau buvo nereikalingas, gavo tik ironišką kuklią dėstytojų vietą Kauno Politechnikos institute. Turbūt turėjo daug laiko, galėjo skaičiuoti savo 30 sidabrinį grašių ir gerėtis rusiškais blizgučiais ant munduro. Savo knygoje su komiškų pasididžiavimu jis juos išskaičiuoja: 1945 m. — Raudonosios žvaigždės ordinas, medalis „Už pergale prieš Vokietiją“; 1947 m. — tėvynės karo I laipsnio ordinas; 1950 m. — Lenino ordinas; 1951 m. — medalis „Už kovinius nuopelnus“ (nesvarbu, kad II Pasaulinio karo metu jis niekad parako neuostė).

1954 m. Vitkauskas buvo išleistas į atsargą su teise dėvėti karinę uniformą ir vyriausybinius apdovanojimus“ („V.V. — Raštai“, 168 psl.). Kokia laime! Generalas ir toliau gali viską pirkti slaptose okupantų krautuvėse.

Kaip įsijausti į tokio žmogaus psichiką? Ką jis turėjo jausti, paneigdamas tėvynės meilę, užspausdamas garbės jausmą, atiduodamas savo dienas melui ir šlykščiai blogio imperijai? Ar tai buvo įdiegta tėvo, atsiėžusio iš Amerikos „ciliškas“ idėja? Ar tai buvo kerštas už brolio Juozo, bolševikų komisaro sušaudymą? O gal į išdavystę pastūmėjo ciniškas išskaičiavimas, plaukimas pasroviui? Kada V. (Nukelta į 4 psl.)

Premjeras ir „nedraugiškos“ redaktorės

Praėjusią savaitę (lapkričio 21 d.) į JAV su darbo vizitu atvyko Lietuvos Respublikos ministras pirm. Adolfas Šleževičius. Tai šiuo metu jau nėra „žemę drebinanti“ naujiena, nes Lietuvos vyriausybės atstovai nuolat važinėja po pasaulį. Lapkričio 23 d., kai oficialios žinios pasiekė redakciją, jos buvo perduotos skaitytojams, išspausdinant straipsnelį pirmame puslapyje, pateikiant vizito programą: su kuo jis žada susitikti, kokių reikalų aptarti, kada išvyks atgal ir t.t. O ir kitose dienraščio laidoje dar kelis kartus premjero vizitas paminėtas.

Pasirodo, kad aukštasis Lietuvos vyriausybės pareigūnas buvo nepatenkintas „Draugo“ redaktorių neatidumu jo vizitui. Negana to, savo nepasitenkinimą išreiškė, kalbėdamas su Amerikos Balso reporteriu lapkričio 23 d., žinodamas, kad komentarai bus girdimi Lietuvoje. Štai pokalbio ištrauka: „Mane keistai nustebino „Draugo“ redakcijos požiūris, kuomet (Lietuvos) ambasados darbuotojai paskambino ir paprašė, išsakykite maną norą padaryti interviu su laikraščio redakcijos darbuotojais ir nustebino visiškai nenoras, kad toks interviu pasirodytų „Draugo“ puslapyje. Suprantu, kad nenoras girdėti kito nuomonę nėra pats geriausias būdas, siekiant pristatyti Lietuvą tokią, kokia jina yra, su įvairiomis nuomonėmis. Tai, aš manyčiau, jūs sustinkat su tokia nuostata. Kaip sakoma, leiskite pasisakyti ir antrajai pusei. Kai kalbama su savimi, tas suprantama, kad procesas progreso yra apsunkintas...“

Vadinasi „Draugo“ redakcija kalbasi „tik su savimi“ ir prarado retą progą išgirsti premjero nuomonę... Beje, iš Lietuvos ambasados daug anksčiau buvo gave pasiūlymą padaryti interviu ir su prez. Brazausku, užtikrinant, kad į visus klausimus gausime atsakymus. Taip ir padarėm, bet, deja, atsakymų nesulaukėm, nes klausimai buvę „per tiesūs“. Kadangi kalbėti apie „orą ar vakarykščius pietus“ nenorėjome, taip ir teko atsisakyti interviu.

Dabar dėl A. Šleževičiaus. Paskambinimas iš ambasados mus pasiekė prieš Padėkos dieną,

gerokai po pietų ir pačiu darbuočių redakcijoje. Buvo specialiai skambinta pirmojo puslapio redaktorei, kuri galvotrukčiais skubėjo atlikti paskutiniuosius laidos paruošimo darbus. Kadangi ambasadorius dr. Eidintas ir kai kurie ambasados tarnautojai yra lankęsi „Drauge“, be to, daug kartų kalbėję su redakcija telefonu, jiems gerai žinoma, kad visą dienraščio paruošimo darbą kasdien atlieka tik trys asmenys. Neturime nei etatinių korespondentų, nei atliekamo laiko, kad galėtume priimti visus, nors ir labai patrauklius, pasiūlymus iš šalies. „Draugas“ neturi net paprasčiausios pagalbinės technikos, pvz., rekordavimo aparatėlio, kad būtų galima tokį pasikalbėjimą atlikti telefonu. Tad buvo nuspręsta daryti tai, ką dažnai tokiu atveju darome: atsisakyti galbūt labai įdomių ar reikšmingų žinių ir tęsti darbą.

Nežinome, kaip ambasados tarnautojai perdavė premjerui mūsų redaktoriaus žodžius. Reikia tikėti, kad diplomatinės tarnybos žmonės buvo diplomatiški, bet iš A. Šleževičiaus užuominų nelabai koks vaizdas susidaro. Antra vertus, reikia suprasti ir jo susierzinimą. Štai išskėstomis rankomis jį priima aukšti JAV valstybės departamento pareigūnai, o kažkokio užsienio lietuvių dienraščio (tegul ir viešintelio) redaktorės pasirodo „nedraugiškos“.

Tikėkite, Ministrė pirmininkė, mes tokios nesame. Tai galėtų paliudyti ir gausybė lankytojų, kurie nuolat užsuka į „Draugą“, ir skambintojai, ir laisvų bei žinučių siuntėjai. Mes esame įsitikinusios, kad dienraščio pavadinimas turi tiksliai atspindėti jo darbuotojų nusietaikimą. Tik nedraugiškas yra mūsų biudžetas, kuris neleidžia pasamdyti nei vieno papildomo tarnautojo. Nedraugiškas mums ir laikas, kuris išnaudoja kiekvieną dienos minutę. Žinoma, jeigu tėvynės Lietuvos vyriausybę, kuri dažnai pabrėžia, kaip jai svarbus užsienio lietuvių kultūrinis gyvenimas, sutiktų „Draugą“ paremti, tuomet redakcijoje turėtume žmonių ir pasikalbėjimams, ir skubiems reportažams, ir pasiūlymų, o Draugo fondo milijonas nebūtų tik graži svajonė...



Žuvusiems Lietuvos kariams paminklas Kauno kapinėse.

NEBUVO LEMTA ŽŪTI

JUOZAS KULIUKAS

2

1945 m. gegužės aštuntoji. Vokiečiai kapituliuoja

Didieji pasaulio vadai kalbėjo iš Londono. Pirmiausia girdėjome Churchillį ir Rooseveltą, bet mažai kas suprato jų žodžius. Vėliau ir Stalinas kalbėjo, o rusai vis šaukė „ura“ iš džiaugsmo. Po to visa stovykla linksminosi kone visą naktį. Atsirado vyno ir šampano kiek tik nori. Reikėjo turėti tik vokiškų markių. Tada supratau savo klaidą, kad neprisikimšau pilną maišą tų markių...

Mes vis stengėmės tuos belaisvių drabužius kaip nors pakeisti civiliais, bet geresnieji jau buvo išrinkti. Pagaliau susiradau tokias žalsvas, plonas kelnes ir panašius marškinius. Tada dar nežinojau, kad tai vokiečių kareivių vasaros uniforma, bet vėliau dėl tų drabužių turėjau nemažai nemalonių. Stovykloje keletą sykių klausė, ar esu buvęs vokiečių daliniuose, tik ta karo belaisvio metalinė lentelė mane išgelbėjo. Stovykloje buvo ir tokių, kurie tarnavo Vlasovo rusų armijoje. Juos surinko ir kažkur laukuose nužudė. Prancūzai mažai į tai kreipė dėmesio.

Mes nieko nežinojome, kas su tais Vilingeno karo belaisvių lagerio lietuvišiais atsitiko ir ar iš viso daugiau lietuvių tose Vokietijos apylinkėse buvo. Mieste visuomet gatvės buvo pilnos žmonių. Kartą pamačiau vieną vyrą, prisigėsusį prie krūtinės Vytį. Kai jisėjo pro šalį, greitai pasivijau ir paklausiau:

— Ar esi lietuvis?

Jis atsakė, kad gudas. Tikrai nusiminiau tai išgirdęs, nes labai norėjau sutikti lietuvių.

Į stovyklą dažnai kiti belaisviai atsinešdavo vyno, tvirtindami, kad jo galima nusipirkti netolimaime kaime. Ir mes ten nuėjome. Pradėjome klausinėti, ar kas neturi parduoti vyno. Pasirodė, kad visi labai bijo rusų, tai sako, jog neturi. Viena moteriškė bandė mums aiškinti lenkiškai ir rusiškai, bet vis maišė lietuviškus žodžius. Paklausiau, ar moka lietuviškai. Ji tuoj atsakė, kad esanti lietuvi, gyvenanti Baden-Badene, o čia atėjo maisto ieškoti. Pasisakiau, kad aš čia tik vienas lietuvis ir atėjom nusipirkti vyno. Parodžiau ir pinigus, kad niekas nebijotų ir neabejotų mūsų gera intencija — mes tikrai norėjome nusipirkti vyno.

Moteris buvo vyresnio amžiaus, bet buvo malonu su ja kalbėti. Ji pasakė ir kitoms, kad mūsų nebijotų. Ten buvo kelios senesnio amžiaus moteriškos. Paaiškiniau, kad mes bijome eiti į kaimą po vieną. Stovykloje apie vietinius gyventojus sklido visokių gandų. Jos norėjo sužinoti, kaip patekau nelsaivėn. Pasakiau, kad nemėgstu komunistų ir rusų. Lietuvė viską išvertė kitoms. Tada atsirado ir vyno. Mes tuoj užsimokėjome, o ji pasakė, kad mieste yra ir daugiau lietuvių: jeigu ateičiau, kur ji gyvena, tai duotų ir adresus. Sakė, kad vienas studentas gauna ir maista.

Rytojaus dieną nuėjau pas tą malonią moteriškę. Rasti nebuvo sunku, nes ji gyveno dideliame, gražiam name. Miestas iš viso nebuvo per daug sudaužytas, tik sugriauta geležinkelio stotis. Moteris prieš karą gyveno Klaipėdoje. Jos vyras — lietuvis, bet dabar tarnauja vokiečių kariuomenėje, turi pulkininko laipsnį. Jie gyvena dabar pas vieną aukšto laipsnio vyro pažįstamą karininką.

Moteris man davė to studento lietuvių adresą. Grįždamas ir sustojau pas tą studentą. Jį teko anksčiau matyti stovyklos valgykloje, bet nežinojau, kad yra lietuvis. Jis buvo taip pat iš Klaipėdos, studijavo universitete. Parodė ir viešbutį, kuriame gyveno dar viena lietuvių šeima. Jie į Baden-Badeną buvo atvykę karo pradžioje. Buvo labai malonūs žmonės. Papasakojo, kad jo tėvas nesusėpė po Pirmojo pasaulinio karo grįžti į Lietuvą, gyveno Rusijoje, Kalininge. Tėvo brolis mirė 1937 metais, šeimos nepaliko, tad jam teko nemažas ūkis kažkur netoli Kauno. Jie niekuomet nesitikėjo, kad leis iš Rusijos išvažiuoti į Lietuvą, bet leido ir dar galėjo išsivežti po 500 rublių. Matyt, bolševikai jau tada žinojo, kad netrukus okupuos visą Lietuvą.

Žmonės pasakojo, kad Lietuva jiems paliko nepaprastą įspūdį. Buvo sunku įsivaizduoti, kad kas nors galėtų taip puikiai gyventi! Kai 1941 metais rusai okupavo Lietuvą ir prieš pat karo pradžią vežė žmones į Sibirą, ir jų šeima vežė kartu. Vienoje vietoje vokiečių lėktuvai traukinį subombardavo, tai jiems pavyko pabėgti, sugrįžti į Kaliningą ir ten išbūti, kol vokiečių kariuomenė tą vietovę užėmė. Tada jie grįžo atgal į Lietuvą, bet jų ūkį paėmė vokiečiai. Beliko tik išvažiuoti į Vokietiją. Taip ir atsidūrė Baden-Badene.

Mes su Valaičiu tankiai pas juos nueidavome. Jie turėjo radiją, tai visas žinias mums pranešdavo. Jau tuo laiku stovykloje pradėjo lankytis politrukai ir pagal kariuomenės tvarką organizuoti belaisvius. Klausinėjo, kas tarnavo Raudonojoje armijoje, kokį laipsnį turėjo, ar buvo nelsaivė. Skirstė į kuopas ir būrius, ir skyrius. Iš karto nesiregistravau, sakiau, kad esu lietuvis. Jiems tai labai nepatiko. Buvo kalbama, kad prancūzai visus sovietų piliečius grąžins namo — nori ar nenori. Stuttgarte yra amerikiečiai, tai jie nevertia prievarta į Sovietų Sąjungą važiuoti. Kalbinau Valaitį, kad bandy-

tume pasiekti saugesnę vietą, bet jis nenorėjo. Negalėjau suprasti dėl ko. Tikrai nežinojau, kaip jis pateko į nelsaivę.

Po kiek laiko belaisviai ir kiti pabėgėliai jau nebe taip dažnai rengdavo pasilinksminimus. Visi darėsi atsargesni ir man priminė Rusiją su ta šešiolikąja divizija. Susidraugavau su ukrainiete mergaite. Ji buvo labai puiki ir man patiko. Jai papasakojau, kaip dabartinį laiką Rusijoje ir Ukrainoje yra. Jeigu sugrįžtume, labai mažai galimybių, kad pamatys savo namiškius. Ji nenorėjo manimi tikėti. Iš sykiu net nežinojo, kad esu lietuvis. Kai pasisakiau, ir tu nenorėjo tikėti.

Sykį užėjom pas tuos Vanaitius. Jo žmona buvo rusė, labai maloni moteriškė. Merginai jie papasakojo, kaip mes gyvenome laisvoje Lietuvoje. Mergina dar labiau nusiminė ir sakė, kad nori važiuoti namo pas motiną. Man buvo jos gaila. Be to, pastaciau save į kėblį padėti. Tuo laiku stovykloje jau nelabai buvo galima vieni kitais pasitikėti, tai nebuvo tikras, kad ji kam nors nepapasakos, ką mes kalbam. Pasidarė nebesaugu toje stovykloje pasilikti.

Mes visi lietuviav tarėmės, kaip pasiekti saugesnę vietą, bet turėjau kur nors gauti dviratį. Vanaitis buvo baiges inžinerijos mokyklą Rusijoje, sakė, kad rusyje turi porą dviračių (jis dviračius taisydavo). Nors jie buvo ir nenaui, bet dar geri, tik padangos labai blogos. Reikėjo kur nors gauti arba dviratį, arba bent geresnes padangas. Kadangi stovykloje daug kas turėjo dviračius, geresnes padangas rasti nebuvo sunku.

Mieste visuomet gatvės pilnos žmonių. Eidamas kartą gatvę, pamatčiau jauną vyrą, kuris turėjo aiškiai matomą lietuvišką vėliavėlę prisisegęs prie kuprinės ir Vytį ant krūtinės. Supratau, kad jis tikrai lietuvis, bet dėl visa ko dar pasiklausiau. Gavau teigiamą atsakymą. (Bus daugiau)

BENDRUOMENĖS DARBUOTOJŲ SUVAŽIAVIMAS

Tradicinis Vokietijos lietuvių bendruomenės darbuotojų suvažiavimas įvyko lapkričio 5 d. Romovos sodyboje Hiutenfelde. Priešpiet susirinko arti 30 veikėjų. Suvažiavimą atidarė ir jam vadovavo VLB pirmininkas Arminas Lipšys. Jis ir pirmas skaitė pranešimą. Pirmiausia jis nustebeino daugelį suvažiavusiųjų, pristatydami naują bendruomenės valdybos reikalų vedėją — dipl. ekonomistą Tomą Bartusevičių, kuris pavaduoja 26 metus Vokietijos lietuviams tarnavusį, teisininką Justiną Lukošį, šią vasarą šventusį savo 85 metų amžiusą sukaktį. Tomas Bartusevičius maždaug tik trečdaliu tiek metų turi, bet Vokietijos lietuviams gerai žinomas, nes jis jau ilgai labai sėkmingai vadovavo Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungai, padėjo ruošti Jaunimo kongresą ir yra Vokietijos lietuvių bendruomenės tarybos narys. Toliau A. Lipšys pranešė, kad pasisekė reguliariai išleisti bendruomenės informacijas — 4 kartus per metus. Jas dabar redaguoja Bronė Lipšienė. Baigiam kompiuteriu sudaryti narių kartoteką, platinamas žodynas. Labai dažnai tenka vokiečiams suteikti informaciją apie Lietuvą ir padėti užmegzti bei palaikyti ryšius, ypač labdarinėms organizacijoms. Pranešė, kad bendruomenės valdyba prisideda prie lietuvių kultūros dienų Hesene pravedimo. Vaikų stovyklų valdyba neberuošia ir siūlo vaikus siųsti į Lietuvą stovyklauti. Didžiausia problema yra nario mokesčių rinkimas. Šis klausimas buvo apylinkių atstovų keliamas ir ilgai diskutuojamas.

Išsamius pranešimus apie savo apylinkių veiklą davė Šveicingos pirmininkas Jonas Vitkus, Miuncheno vadovas Robertas Šneideris, Romovos pirmininkė Eugenija Lucienė, Salcgiterio — Romualdas Gasiūnas ir buvusi Hamburgo pirmininkė Teresė Lipšienė, kuri atlydėjo naująją — Almą Mašidlauskienę. Raštiškus pranešimus pateikė Štutgarto, Memingeno, Miulheimo-Eseno, Saksonijos, Liubeko ir Saro (Saar) apylinkės.

Išskyrus Saro apylinkę, visos dar veikia ir pajėgia suorganizuoti įvairiausių renginių. Beveik visos iškilmingai šven-

čia Nepriklausomybės šventę, suruošia Kalėdų eglutes ir Motinos dienos minėjimus. Gausiausia yra Romovos apylinkė. Jos nariams nemažai tenka tal-kininkauti centriniams bendruomenės renginiams, kurie kaip tik čia vyksta. Didžiausia kultūrinė veikla šalia Romovos gali pasigirti Miunchenas savo koncertais ir teatru. Beveik visos apylinkės rūpinasi labdara Lietuvai.

Šalia apylinkių vadovų savo pranešimus pateikė Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos pirmininkė Anė Lepaitė (raštu), Labdaros draugijos išdinininkas Jonas Vitkus, Moterų klubų federacijos pirmininkė Eugenija Lucienė, Vasario 16-osios gimnazijos direktorius A. Šmitas, Lietuvių evangelikų liuteronų bažnyčios valdybos pirmininkė kun. T. Šmitienė ir Lietuvių kultūros instituto pirmininkas Vincas Bartusevičius.

Nors beveik visi pranešimai buvo trumpi ir kuklūs, bet, sudėję visus kartu, reikia pastebėti, kad Vokietijos lietuvių, kurių skaičius ne toks didelis, labai daug nuveikia. Gaila, kad apylinkės neturi savo korespondentų ir savo veiklos neaprašo.

Po pietų į salę susirinko jau beveik 100 žmonių išklausti Vinco Bartusevičiaus paskaitos: „50 metų didžiajam lietuvių egzodui — 1944-1994“. Paskaitininkas nekalbėjo apie lietuvių trėmimus į Rytus, o tik apie pabėgėlius į Vakarus. Vakaru Vokietijoje jų buvo bent 66,000, kurie pagal angliško žodžio „displaced person“ (išvietintieji) santrumpą buvo vadinami „dypukais“. Jų istoriją ir atliktus darbus jis papasakojo. Jis priminė, kaip karą laimėjusieji Vakarų kraštai pramatė jų gražinimą į okupuotą Lietuvą, išdėstė, kaip to buvo išvengta, papasakojo apie jų gyvenimą stovyklose, išvystytą milžinišką kultūrinę veiklą, emigraciją į kitus kraštus, apie jų politinius siekius, susibūrimą į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę ir apie jų nusivylimą nepriklausomybės atgavusia Lietuva, kurią jie idealizavo. Baigdamas jis siūlė padiskutuoti apie Bendruomenės tikslus ir uždavinius dabar, situacijai pasikeitus. Diskusijose daugiausia buvo kalbama apie tai, kaip pritraukti į Bendruomenę naujuosius emigran-

tus, kad jie įsijungtų į lietuvišką veiklą ir nenutautėtų. Šių emigrantų yra labai daug. Buvo užsiminti ir tie, kurie tik laikinai atvykę į Vokietiją stažuotis, studijuoti arba uždarbiauti. Ir juos reikėtų kažkaip apjungti, ir, reikalui esant, jiems padėti, jeigu imanoma.

Vakaro programa rūpinosi Romovos apylinkės valdyba. Jos narys K. Paškauskas išsišprašė Lietuvos Avialinijų pagalbos, kurios nemokamai atskraidino aktorės Reginą Varnaitę ir Stefą Navardaitienę į Vokietiją, kad galėtų atlikti programą suvažiavusiems darbuotojams, kurių per visą dieną vis daugėjo. Vakaro programai jų jau susirinko per pusantro šimto. Pilies salė buvo perpildyta. Daug kam teko stovėti, bet niekas nesigailėjo. Gimnazijoje dažnai koncertuoja įvairiausi ansambliai, dainininkai, chorai, bet tokio linksmo vakaro toje salėje dar tikriausiai nebuvo. Humoristinėje programoje garsioji Kau- no valstybinio teatro aktorė, komedijos meistrė Regina Varnaitė vaidino ištrauką iš labiausiai pamilusių vaidmenų: Uršulė „Baltaragio malūne“, Bekampienė „Amerika pirtyje“, Izolda „Šventėžeryje“, juokdaris „Dvyliktoje naktėje“ ir kt.

Tarpe pasirodymų aktorė Stefą Navardaitienę lig ašarų prajuokino klausytojus įvairiomis humoreskomis.

Prieš programą Romovos apylinkės pirmininkė Eugenija Lucienė įteikė 6 naujai įstojusiems nariams knygytes, o po programos ji kvietė vaisintis ir linksintis. Šokiams grojo Romualdas Gasiūnas su sūnum Rolandu.

A.Š.

ABIPUSIS LIETUVIŲ BENDRADARBIAVIMAS

VYTAUTAS ŠEŠTOKAS

Kai užsienio lietuviai parašo į Lietuvos laikraščius, yra dviguba nauda. Pirmiausia korespondentas pasako, ko tėvynės lietuviai nežinojo, pavyzdžiui, Lietuvos prezidentui A. Brazauskui paskutinį kartą atvykus į Čikagą. Antras pozityvus veiksnys yra tas, kad korespondentas atskleidžia ir daugiau pasako, ko išėjusios lietuviai savo spaudoje apie tai nežinojo.

Amerikoje žinomas advokatas — žurnalistas Povilas Žumbakis parašė straipsnį į „Lietuvos aidą“, pavadintą: „Nevirkdykit mūsų politikų“. Šiame straipsnyje jis aprašo apie Lietuvos prezidento A. Brazausko kelionę į Čikagą ir numatomą V. Adamkaus vizitą į Lietuvą.

Reikia tikėtis, kad Lietuvos gyventojai išreikš jam tinkamą pagarbą. Mandagumas ir tolerancija yra politikų būtinybė, norint turėti mažiau priešių ir įsigyti naujų draugų.

Tą mandagumą lietuviai parodė į Čikagą atvykus Lietuvos prezidentui A. Brazauskui. Mūsų veiksniai jį priėmė ir globojo, tačiau nedrįso jam pasakyti: Pone prezidente, jūs atvykote į demokratišką kraštą, todėl nebijokite lietuvių, atvykusių jus pagerbti ir susitikti su jumis, jeigu jie jūsų paklaus klausimus žodžiu. Ne-reikalaukite iš klausėjų pateikti klausimus tik raštu. Šiame krašte yra demokratija. Net ir Amerikos prezidentas to nedaro. Vėliau iš Amerikos lietuvių

spaudos paaiškėjo, kad lietuvių pateiktus klausimus raštu, prezidentas rinkosi „pagal savo skonį“, palikdamas jų didesnę dalį be atsakymo.

Deja, niekur lietuvių spaudoje neteko skaityti, kieno iniciatyva šis nedemokratiškas — diktatūrinis klausimų raštu būdas buvo nustatytas. Visuomenė yra reikalinga žinoti, kas to reikalauja: Lietuvos prezidentas, ar mūsų veiksniai šį klausimų būdą nustatė? Kodėl tas laikoma paslaptimi?

Is P. Žumbakio straipsnio „Lietuvos aide“ paaiškėjo, kad Vl. Adamkus vyksta vizitui į Lietuvą. Esu tikras, kad nuvykęs į Vilnių, Valdas Adamkus susitikime su lietuviu nereikalaus jam klausimus pateikti raštu. Manau, kad jis mielai atsakys į visų eilinių žmonių, politikų ir žurnalistų klausimus žodžiu.

Is P. Žumbakio straipsnio sužinojome, kad jis siūlė viešus debatus tarp A. Brazausko ir V. Adamkaus Lemonte. Bet, deja, tas neįvyko. Tačiau, jo idėja tikrai buvo gera. Paimkime pavyzdį iš Amerikos politinių debatų. Jie yra reikalingi, naudingi ir įdomūs.

Supažindinti visuomenę su visomis pozityvomis ir negatyvomis perspektyvomis yra tikras, demokratiškas procesas, kuris leidžia eiliniam dalyviui susidaryti savo nuomonę ir ją panaudoti savųjų tarpe ar diskusijose lietuvių susibūrimuose, įnešant naujų minčių bei idėjų.

CLASSIFIED GUIDE

FOR RENT

Išnuomojamas 4 kamb. butas, 7136 S. Mozart. Sav. gyvena antrame aukšte, iš kiemo pusės.

Išnuomojamas 3 kamb. apšildomas butas, apyl. 71 St. ir Washtenaw Ave., vienam arba dviem suaugusiems asmenim. Yra šaldytuvas ir virimo plyta. \$325 mėn. + „security dep.“ **Kreiptis | Almą nuo 8 v.r. iki 3 v. p.p., tel.: 312-476-8727.**

Išnuomojamas švarus, šiltas 2 mieg. butas pirmame aukšte, 5520 S. Whipple. Pensininkams nuolaida. **Tel. 708-598-3566.**

FOR SALE

Parduodami importuoti ir amer. gamybos AUTOMOBILIAI prieinama kaina. Kreiptis į Raimundą tel. 708-960-2100, Continental Acura, 2110 Ogden Ave, Lisle, IL

MISCELLANEOUS

10%—20%—30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus. **FRANK ZAPOLIS** 3208 1/2 West 95th Street Tel. — (708) 424-8854 (312) 581-8854

E L E K T R O S. ĮVEDIMAI — PATAISYMAI Turu Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai garantuoti ir sąžiningai. **312-778-3318 KLAUDIJUS PUMPUTIS**

Galiu prižiūrėti vyr. amžiaus žmones, padėti namų ruošoje ir slaugyti sergančius. **Tel. 708-652-2825**

D & R. HAULING Pigiausiomis kainomis išvalome ir iškraustome namus bei garažus, išvežame metalo laužą. Įkainojimas nemokamas. Skambinkite: **312-254-7298.** Kalbame angliškai ir lietuviškai.

WEALTH I & I VIDMANTAS GARLAUSKAS

Ieškote prieinamo gyvybės ar/ir sveikatos draudimo? **tel.: 312-778-1305** Insurance provided by selected insurance companies

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA **RE/MAX REALTORS** (312) 586-5659 (708) 425-7161

RIMAS L. STANKUS

- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas pataravimas
- MLS kompiuteriūr FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veitui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartamentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

IEŠKO DARBO

45 m. moteris ieško bet kokią darbą. Skambinti: **312-476-6540**

HELP WANTED

Reikalingas laikinai darbininkas prie cemento darbų. Skambinti: **312-767-2401**

ROOFERS You Can Climb The Ladder Of Success Would prefer English speaking individuals. Minimum 2 years experience with Hot Bit and Rubber Roofs. All work located in the No. Carolina area with accommodations available. Screening test for illegal drug use may be required as a condition of employment. We Offer: • Year Round Work • Exceptional Wages • Paid Hospitalization • Vision Plan • 401K Pension Plan • Advancement Opportunities • Dental Plan • Relocation Availability. Call Simon Roofing at 1-800-823-7714 Ask for Karen Start Climbing to Success Today! Equal opportunity employment

SIŪLOME DARBUS! Gail. seserų padėjėjoms, kompanijonėms ir namų ruošos darbininkėms. Galima gyventi kartu arba atvykti į darbą ir išvykti. Kreiptis:

All Care Employment Agency Tel. 312-736-7900

SŪDYTOS SILKĖS IŠ KANADOS!

Užsisakykite šventėms jau dabar!

20 svarų statinaitė — \$32

8 svarų statinaitė — \$18

Skambinkite: **708-532-5951**

Pristatome UPS

DRAUGE GAUNAMI RELIGINIAI LEIDINIAI

AUŠROS ŽVAIGŽDĖ. Maldaknygė. Kun. P. K. Kirvelaitis. 159 psl.	\$3.00
VIEŠPATIE IŠKLAUSYK MANĖS. Maldaknygė. Kun. K. A. Matulaitis. 640 psl.	\$5.00
MALDŲ RINKINĖLIS. Išleistas 1923 m. 263 psl. JAUNUOLIŲ MALDOS. Maldaknygė. Kun. P. Kirvelaitis. 159 psl.	\$1.00
APSAUGOK AUKŠČIAUSIAS. Maldaknygė. Kun. dr. P. Aleksa. 253 psl.	\$1.00
PSALMIŲ KNYGA. Arkiv. J. Skvireckas. 223 psl. MAŽASIS APEIGYNAS. Parengė kun. Jonas Staškus. 212 psl.	\$1.00

Pastaba. Užsakant knygas paštu, pinigų nesiųsti. Užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta State sale tax, supakavimo ir pašto išlaidos.

Laimingieji 7!
Atidarykite terminuoto indėlio (CD) sąskaitą ir 7 mėnesius pasidžiaukite gera sėkme!

6.00% APY for 7 months

Rate effective as of 11-22-94

Call 1-800-732-2651

Gera sėkmė jus lydės, kai septyniems mėnesiams investuosite pinigų aukštą procentu. Laimingajį 7 mėnesių sertifikatą dabar galite atidaryti Standard Federal banke. Aukščiau pažymėtas nuosimtis gali keistis. Pabauda gali būti už pinigų išėmimą prieš terminą. Mažiausias indėlis \$2,500.



Standard Federal Bank for savings

Chicago, 4192 S. Archer Ave. • Garfield Ridge, 6141 S. Archer Ave. • Brighton Park, 2555 W. 47th St. • Downers Grove, 5100 Forest Ave. • Evergreen Park, 3960 W. 95th St. • Hickory Hills, 3267 S. Roberts Rd. • Hill Creek, 8653 W. 95th St. • Lombard, 23 N. Main St. • Oak Lawn, 9801 S. Cicero Ave. • 10350 S. Pulaski Rd. • Orland Park, 15014 S. LaGrange Rd. • Palos Heights, 6410 W. 127th St. • Willowbrook, 715 Plainfield Rd.

Prenumeruokite BRIDGES

JAV Lietuvių Bendruomenės žurnalas anglų kalba leidžiamas 10 kartų per metus:

Prenumerata — \$18.00 -JAV, \$32.00 -Užsienyje Puiki dovana giminėms, draugams, ypač anūkam! Čekius rašyti ir siųsti: BRIDGES

2715 E. Allegheny Ave.
Philadelphia, PA 19134

BRIDGES siųsti:

vardas/pavardė _____
adresas _____
miestas _____ valstija _____ zip _____





Vyčio Kryžiumi apdovanoto kario antkapio kryžius.

„Karys“, 1927, nr. 25

LAPKRIČIO 23-JI – DŽIAUGSMO AR LIŪDESIO ŠVENTĖ?

JONAS DAINAUSKAS

1918 m. lapkričio 23 d. Lietuvos Valstybės Tarybos rūmuose karininkų J. Kubiliaus, St. Nastopkos ir A. Juozapavičiaus buvo surengtas pirmasis šio šventės paminėjimas. Šis pirmas įvykis Lietuvos kariuomenei: „Apsaugos Ministerijai įsakymas Nr. 1, Lapkričio 23 d. 1918 m. Vilnius. 1) Steigiu Apsaugos Tarybą iš šių asmenų: pulkininko Chaleckio, papulkininko Nastopkos ir papulkininko daktaro Nagevičiaus. 2) Pulkininką Kubilių skyriu Apsaugos Ministerijos štabo viršininku. 3) Pulkininką Galvydį-Bykauską skyriu pirmojo pulko vadu, steigiamos Alytuje. Jam įsakau tuojau pradėti priruošiamą darbą ir pasirinkti sau reikalingą kadra“. Įsakymą pasirašė: Apsaugos ministras ir štabo viršininkas.

Dar tą pačią dieną įvyko šie paskyrimai: karin. J. Galvydis-Bykauskas buvo paskirtas I pėst. pulko vadu; karin. Sietkauskas – tiekimo viršininku; karin. V. Grigaliūnas-Glovackis – I pėst. pulko ūkio skyriaus vedėju; karin. St. Nastopka – Rikiuotės skyr. viršininku; karin. Chaleckis – gudų sudėties (registracijos) skyr. viršininku; karin. E. Adamkavičius – sudėties skyr. viršininku; gyd. V. Nagevičius – sanitarijos skyr. viršininku; karin. J. Žilinskas – žvalgybos skyr. viršininku. Tuo metu L.V. Taryboje buvo užsiregistravusių apie 100 karininkų, karo valdininkų, karo gydytojų ir apie 50 kareivių.

Įsakymas ir paskyrimai buvo padaryti, kai Lietuvos žemėse dar šeiminkavo vokiečiai, iš rytų artėjo bolševikų pulkai, o Lietuvos „pogrindyje“ lenkai organizavo POW, kad užgnauztų lietuviškumą. Tada tas pirmas įsakymas buvo panašus į „realių apytostų nesuprantančių fantastų ar nukirstos galvos svajonę“. Vienok ši svajonė, kaip ir Vasario 16 d. akto svajonė, tapo realybe. Tas svajones realizavo Lietuvos savanoriai, kariai, partizanai, šauliai. 1920 metais lenkams (spalio 9 d.) sulaužius jų pačių pasirašytą Suvalkų sutartį, tuometinis Tautų Sąjungos pa-

skirtas taikos delegacijos pirmininkas belgas P. Hymans buvo pasakęs Lietuvos delegacijos pirmininkui: „Už savo tautos nepriklausomybę jūs turite būti dėkingi ne Ambasadorių konferencijai ir ne Tautų Sąjungai, bet tik savo narsiai kariuomenei“.

1918-1940 m. Lietuvos kariuomenė buvo lietuviško patriotizmo ugdymo mokykla, lietuviškumo puoselėtoja, „Amžino lietuvių“ žemės pažiba.

1940.VI.15 d. įsibrovęs, priešas su milžiniška materialinės jėgos persvara pirmą kartą pradėjo naikinti mūsų kariuomenę. XIX (TSRS) Teritorinis korpusas, 16-ji divizija iš esmės turėjo vieną tikslą: sunaikinti lietuvių kario Lietuvos laisvės sampratos dvasią, sunaikinti nepriklausomos Lietuvos karių, išžudyti karininkus patriotus.

Lapkričio 23 d. Kariuomenės šventė buvo ne tik kariuomenės įsteigimo prisiminimas, bet ir josios didvyrių pagerbimo diena, o taip pat ir prisiminimas kritusių ginkluotojo kovoje dėl Lietuvos laisvės. Per Lietuvos nepriklausomybės karą žuvo 1,444 karių, šaulių ir partizanų, o drauge su tuo metu mirusiais kariuomenėje nuo įvairių ligų ir epidemijų, žuvusiųjų buvo 4,256. Sužeistųjų buvo: 93 ka-

rininkai, 2,438 kareiviai ir 146 šauliai bei partizanai.

Tose kovose dėl Lietuvos nepriklausomybės pasižymėję, buvo pagerbti garbės ženklais: Vyčio kryžiumi. Žymuo buvo dviejų rūšių: I – su kardais ir II – be kardų. Pirmos rūšies Vyčio kryžiaus ordinu bei Vyčio kryžiumi su kardais už narsumą ir pasižymėjimą kautynių lauke buvo apdovanoti 1,363 asmenys. Antros rūšies Vyčio kryžiumi, be kardų, už nuopelnus Tėvynei ne kautynėse, buvo apdovanoti 89 asmenys. Iki 1928 m. Vyčio kryžius buvo vienintelis Lietuvos Respublikos garbės ženklas. 1930.IX.1 d., paskelbus naują įstatymą, kuriuo Vyčio kryžius buvo pavadintas Vyčio kryžiaus ordinu, su kardais ir be kardų, bet buvo nustatyta, kad II rūšies Vyčio kryžiaus ordinas (be kardų) daugiau nebus teikiamas, nes tos rūšies ordino nuopelnai buvo įvertinami atitinkamo laipsnio DLK Gedimino, o vėliau ir Vytauto Didžiojo ordinais. Tad Vyčio kryžiaus ordinas (su kardais) liko kaip garbės ženklas vien už karinius, kovos, kraujo nuopelnus, pasižymėjimus.

Užgrobę Lietuvos respubliką, Sovietai išžudė daugybę Lietuvos karių, karininkų bei kareivių. Žudė pirmiausia vadus patriotus. Lietuvos aviacijos pažiba gener. A. Gustaitis, ir už Lietuvos ribų pagarsėjęs naujų lėktuvų konstruktorius, nugalėtojas Maskvoje ir ten 1941 m. sušaudytas. Tais pačiais metais sušaudyti: gen. štabo pulk. K. Dulksnys, pulk. J. Matusaitis, pulk. P. Kirlys, pulk. gyd. J. Žemgulyš nepaprastai žiauriai nužudyti Panevėžyje. Pulk. I. I. K. Pašlys, rusų politruko nušautas Zarasų kalėjime. Ats. majoras, Valst. Tarybos referentas J. Tomkus, 1940.VII.11 d. bolševikų suimtas ir VII.13 d. Kauno S. D. kalėjime žiauriai nužudytas. Kiek Lietuvos karininkų žuvo prie Lamos ežero? Lietuvių karių kaulais nuklotas visas sovietijos kraštas. Iš Lietuvoje likusių 41 buv. L. ministrų 11 (P. Aravičius, K. Bizauskas, J. Čaplikas, V. V. Čarneckis, A. Endziulaitis, B. Giedraitis, K. Jokantas, J. Papeckys, V. Petrulis, S. Rusteika, K. Skučas) buvo sušaudyti, o 17 mirė kalėjimuose ar stovyklose (pvz., ministr. pirm. pavad. ir Susisiekimo min. inž. J. Stanišauskis 1953.IV.14 d. mirė badu).

Maskvai „išlaisvinus“ Lietuvą, prasidėjo Lietuvos partizanų kovos dėl Vasario 16 d. akto – Lietuvos valstybės išlaisvinimo. Tų partizanų vadai ir partizanai daugiausia buvo Lietuvos kariuomenės auklėtiniai. Pulk. leit. Vitkus-Kazimieraitis, Ramanauskas, Žemaitis, Noreika, majoras Drunga, kap. Dominijus Ječys ir tūkstantai kitų, prieš iki šiol vadinamų banditais, žuvo dėl Lietuvos laisvės. Kiek 1940 m. pradedant, žuvo lietuvių kovoje prieš Lietuvos užgrobiką, turbūt nieks tiksliai nežino, bet manoma, jog ne

EVELINĄ KOLUPAILAITĘ- MASIOKIENĘ ATSISVEIKINUS

Prieš metus, 1993 m. lapkričio 23 d., Chapel Hill kapinėse, Littleton, Colorado, amžinam poilsiui buvo paguldyta Evelina Kolupailaitė Masiokienė.

Gimusi Maskvoje 1920 m. gegužės 28 d. pasaulinio garso mokslininko hidrologo profesoriaus Stepono Kolupailos šeimoje. Po metų tėvai ją parvežė į Lietuvą. 1929 m. ji įstojo į Kauno „Aušros“ mergaičių gimnaziją, kurią baigė 1937 m. Gimnazijoje būdama, įstojo į skaučių organizaciją, kurioje liko visą gyvenimą, išrenkama atsakingoms pareigoms. Kartu su tėvu, prof. Kolupaila, baidarėmis keliaudama Lietuvos vandenimis, ji išsiugdė gilų gamtos grožio pajautimą.

Gimnaziją baigusi, 1937 m. įstojo į Vytauto Didžiojo universitetą, pasirinkdama studijuoti romanistiką. Studijuodama įstojo į Studentų skaučių draugovę, pakelta tikraja nare, studijas baigusi, pripažinta filistere. Studijoms pagilinti buvo išvykusi į Lille universitetą Prancūzijoje. 1939 m. iškėjęs už Lietuvos karo aviacijos lakūno j. ltn. Broniaus Masioko. Romanistikos studijas baigė Vilniaus universitete 1942 m. ir gavo tos

specialybės diplomą. Iki pasitraukimo iš Lietuvos dirbo nekilnojamo turto bendrovėje.

Iš Lietuvos pasitraukusi, Evelina gyveno Vienoje, vėliau Kemptene, kur mokytojavo lietuvių gimnazijoje. Dėl vyro studijų 1946 m. persikėlė į Karlsruhe, kur baigė Berlitz vėtetų mokyklą.

1949 m. persikėlė į JAV, gyveno South Bend, IN, ir dirbo Notre Dame universitete. Vyrui perėjus dirbti NASA Apollo programoje, ji gyveno New Yorke, o vėliau Čikagoje. 1981 m. kartu su vyru persikėlė pensininkų gyvenimui į Auroros miestą prie Denver, CO.

Į pensiją pasitraukę, Evelina ir Bronius Masiokai ėmėsi tikrai didelio darbo. Šalia bendradarbiavimo spaudoje reportažais „Mūsų dienos kalnų papėdėje“, jie abu drauge parengė ir išleido didžiulį, 1,339 puslapių, lietuvių ir anglų kalbų žodyną „Žodžiai-Žodžiai“, kuris susilaukė didelio dėmesio ir buvo greitai išpirktas. Jau buvo gerokai įpusėję ir šio žodyno tęsinys – angliškai lietuviško idiomatinio žodyno, kurio pabaigos jai nebeteko pamatyti. Šį visą kūrybinį darbą nutraukė



E. Kolupailaitė-Masiokienė.

kė likimas. 1993 m. lapkričio 14 d. rytą Evelina neteko sąmonės. Atlikus pradinį tyrimą, ji dar liko namie, bet, rengiantis važiuoti ligoninėn papildomiems tikrinimams, lapkričio 18 d. Evelina sukritė vyro glėbyje ir jau niekam nepavyko jos atgaivinti.

Evelinos artimieji ir bičiuliai, kurių ji turėjo didelį būrį, ją pažino, kaip nuolat spinduliuojančią gera nuotaiką ir optimizmą, mėgstančią žmones, meną ir grožį. Kartu su vyru ji kūrė

lietuviškus kilimus, kurie patraukia dėmesį meną mėgstančių žmonių, o ypač kitataučių. Yra sakoma, kad nusipelnę šios žmonės iš šio pasaulio Dievas pasiūkia paskubomis, be ilgos skausmingos ligos. Tikime, kad tai tinka ir mielai Evelinai. Ji atsidaro savo aprašytose „Papėdėse“.

VS/BM

• Čikagos arkidiecezija įsteigta 1843 m. rugsėjo 30 d. ir pirmuoju jos vyskupu paskirtas William J. Quarter.

A.†A. SESUO M. ATHANASIA GUDAITIS

Mūsų mylima Seselė mirė 1994 m. lapk. 29 d., antradienį, 11 val. ryte, Šv. Kazimiero seserų slaugos namuose, sulaukusi 81 m.

I vienuolyną įstojo iš Šv. Pranciškaus, East Chicago, IN, parapijos.

Vienuolyne įžaduose išgyveno 63 metus. Paliko nuliūdime Šv. Kazimiero seseris ir artimuosius gimines: dukterėčias Karen (Tom) Fogleson, Napa, CA; Marie (Greg) Zanick, Orange, CA; Kathy (John) Tebo, Mukwonago, WI ir jų šeimas, taipgi kitus gimines ir pažįstamus.

Kūnas pašarvotas Šv. Kazimiero vienuolyne, 2601 W. Marquette Road, Chicago, ketvirtadienį, gruodžio 1 d., 10 val. ryte.

Laidotuvų šv. Mišios ketvirtadienį, gruodžio 1 d. 7 val. vak. Šv. Kazimiero seserų vienuolyno koplyčioje.

Laidojama Šv. Kazimiero kapinėse penktadienį, gruodžio 2 d. 10 val. ryto.

Prašome dalyvauti laidotuvų Mišiose ir pasimelstį už Seselės sielą.

Šv. Kazimiero seserų ir Gudačių šeima

Laidotuvų direktorius Lack Funeral Home

KĄ DARYTI, JEI...?

„Ką daryti, jei mano artimieji mirė toli nuo namų? Ką daryti, jei aš mirčiau kažkur?... Ką mano šeima darytų?... Ką daryti, jei...“

Nestebėtina, kad žmonės rūpinasi ką daryti, jei...? Mes visi esame judri visuomenė: darbo reikais keliaujame po visą kraštą, daugelis pensininkų gyvena pensininkų apylinkėse, toli nuo savo vaikų. Tačiau nenusiminkite – Mes galime jums padėti! Nelaimės atveju mes galime būti jūsų patarėjai ir pagalbininkai, nežūrint nuotoliui.

Kaip? Mes priklausome „The Inman Group“ Amerikoje didžiausiai grupei specialistų, kurie gali mirusįjį atvežti ar nuvežti į bet kokią krašto vietovę. Jūs paskambinate mums, mes paskambiname jiems – ir viskas sutvarkyta!

Patarimas: Pakalbėkime apie jūsų šeimos reikalus ir nuspręskime, kaip jūs norėtumėt tvarkytis nelaimės atveju. Kelios minutės sutapys jums ne vieną skausmą ir rūpesčių valandą.

CHICAGO

PETKUS & SON
MARQUETTE FUNERAL HOMES, LTD.

Mūsų šeima patarnauja jūsų šeimai nuo 1929 metų
ANTHONY B., DONALD A., & DONALD M. PETKUS
312-476-2345

CICERO

PALOS HILLS

LEMONT



No One Offers You More of Eastern Europe!

Over the past few years, LOT Polish Airlines has established the most comprehensive network of destinations in Eastern Europe, with Warsaw as the strategic hub. The network is conveniently linked with LOT's transatlantic route, giving passengers from New York, Newark and Chicago easy access

to Riga, Tallinn, Moscow, St. Petersburg, Kiev, Lviv, Minsk and VILNIUS, LITHUANIA.

Take advantage of LOT's low fares, the luxury of LOT's fleet of new Boeings and ATRs and the comfort of the new international terminal at Warsaw Okęcie Airport. Make your reservations today!

Information, reservations and ticket sales at the offices of LOT POLISH AIRLINES or your local Travel Agent.



New York: 212-869-1074.
Chicago: 312-236-3388.
Los Angeles: 213-934-5151.

Montreal, P.Q.: 514-844-2674.
Toronto, Ont.: 416-236-4242.
Toll-free: 800-223-0593.



ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Našlių, našliukų ir pavienių klubo paskutinis šių metų susirinkimas bus š.m. gruodžio 9 d., 1 val. popiet, Kojak salėje, 4500 S. Talman. Susirinkime bus renkama nauja valdyba. Visi nariai prašomi atsiesti penkių dolerių vertės dovaną, kuri bus įdėta į „Senelio krepšuką“. Po susirinkimo bus vaisės.

Šį sekmadienį tegul visi keliai veda į Jaunimo centra, kuriame vyks tradicinė metinė vakarienė. Jėzuitų koplyčioje 3 val. šv. Mišios, o po to visi renkames į Jaunimo centro didžiąją salę. Visi kviečiami gausiai dalyvauti.

Vaidotas Karsokas, lankantis Švč. M. Marijos Gimimo parapijos pradžios mokyklos penktąjį skyrių, nupiešė geriausią plakata, reklamuojantį apylinkėje būsiantį kalėdinį paradą. Jis laimėjo žymenį ir piniginę dovaną. Vaidoto mokytoja V skyriuje yra ses. Ann Barabara.

Aktorė Nijolė Martinaitytė, gerai pažįstama ir vertinama Čikagos bei apylinkių lietuviams, dalyvaus „Muzikos ir poezijos“ popietėje, ruošiamoje gruodžio 11 d., sekmadienį, 12 val., Pasaulio lietuvių centro patalpose, Lietuvių dailės muziejuje. Rengia „Saulutė“ ir visus maloniai kviečia atsilankyti.

Lietuvos generalinis garbės konsulas Los Angeles, CA, **Vytautas Čekanauskas** lapkričio 27 d. buvo atskridęs dalyvauti dr. Leono Kriauciūno 75-erių metų sukakties puotoje. Ta pačia proga lapkričio 28 d., lydimas dr. L. Kriauciūno apsilankė „Draugo“ redakcijoje.

Praejusį sekmadienį, lapkričio 27 d., prasidėjo žydų Hanukkah šventė, kuri tęsis 8 dienas. Šiemet šventė pasitaikė anksčiausiai kaip bet kuriais kitais metais šiame šimtetyje. Paprastai Hanukkah švenčiama kur kas arčiau krikščioniškųjų Kalėdų ir žydų tikybos žmonėms tas sudaro tam tikrų sunkumų, gyvenant krašte, kur visa komercija tuo metu pajungiama kalėdinėms dovanoms ir Kristaus Gimimo šventei paminėti. Hanukkah šventės data kasmet keičiasi, nes švenčiama pagal žydų mėnulio atmainų kalendorių, kuris paprastai turi 354 arba 355 dienas metuose. Kitą kartą Hanukkah taip anksti bus švenčiama tik 2013 metais. Šia proga sveikiname visus savo skaitytojus žydus.

Šakių apskrities klubo susirinkimas įvyks trečiadienį, gruodžio 7 d., 1 val. popiet, Ziggy Kojak svetainėje, 4500 S. Talman Ave. Valdyba kviečia visus narius atsilankyti, nes yra daug svarbių reikalų, kuriuos turime aptarti. Po susirinkimo bus vaisės.

Ar jau sugalvojote, ką pirkti savo artimiesiems Kalėdų proga? Apsisprendimą palengvins kalėdinė mugė, rengiama Pasaulio lietuvių centre gruodžio 3-4 d., nuo 9 iki 3 val. Čia bus puiki proga įsigyti ne tik kalėdinių dovanų, bet ir įvairiausių skanumynų, o norintieji pardavinėti savo rankdarbius ar gaminius, gali išsinuomoti stalą, paskambinę 708-448-7436.

IX Teatro festivalyje, kuris buvo surengtas lapkričio 25-27 d. Čikagoje, Jaunimo centre, geriausio pastatymo žymenį gavo Los Angeles Dramos sambūrio režisierius Petras Maželis už žemaičių sakmės „Klajojanti pėda“ pastatymą.

Geriausios aktorės žymuo teko Aldonai Šikšnienei iš Toronto teatro „Aitvaras“ už atliktą Marijonos Kuprienės vaidmenį komedijoje „Paskutinis iš Varlynės“. Autorius – Feliksas Jakūbauskas, režisierius – Algirdas Kynas. Geriausiu aktoriumi pripažintas Vytautas Štutis iš Toronto teatro „Aitvaras“ už atliktą Mykolo Kuprio vaidmenį komedijoje „Paskutinis iš Varlynės“.

Geriausios aktorės pagalbiniam vaidmenyje žymuo buvo paskirtas Elenai Dauguvietytei-Kudabienei už Garcia Lorca dramoje „Bernardos Albos namai“, Ponsijos vaidmens atlikimą. Geriausio aktorius pagalbiniam vaidmenyje žymuo teko Amandui Ragauskui už Skarmaliaus vaidmenį dramoje „Klajojanti pėda“.

Už geriausias dekoracijas ir geriausius kostiumus žymenis gavo Petras Maželis iš Los Angeles Dramos sambūrio.



Redaguoja J. Plačas. Medžiagą siųsti: 3206 W. 65th Place, Chicago, IL 60629



Tadas Miniotas kelionėje aplink pasaulį.

DĖKINGUMAS

Neseniai praėjo Padėkos diena, tačiau nepraėjo dėkingumo reikšmė. Padėkos diena yra dėkingumo simbolis. Daug ko žmonėms trūksta, todėl prašo, kad kas nors pasigailėtų, duotų. Už tai dėkojama. Nedėkingi žmonės retai gauna ko nors naudingo. Kiekvienas pagalbos prašymas turi būti surištas su dėkingumu. Kristaus maldoje „Tėve mūsų“ yra žodžiai: „Kasdieninės mūsų duonos **duok mums šiandien**“. Tai reiškia, kad mes kasdien turime prašyti Dievą Apvaizdos ir kasdien už tą Apvaizdą dėkoti. Turėkime atmintyje, kad dėkingumas nėra metinė šventė, bet kasdieninis privolumas.

Redaktorius

IŠ STOVYKLOS GYVENIMO

1994 m. liepos mėn. 25 d., pirmadienis

Pirmadienio pasakų tema buvo gyvuliai. Kai kurie gyvuliai yra gudrūs. Pvz., lapė snapė, kuri apgaudinėja žiopslesnius žvėris. Ką tu darytum, jei visi stovyklautojai taptų gyvuliais ir tik tu liktum žmogus? Kokiu gyvuliu tu norėtum būti? Pagalvok!

Kristina Kliorytė, 11 būrelis.

Pradžioje oras buvo geras ir saulėtas, bet vakare apie 5 val. jau lijo ir dundėjo. Debesys buvo labai tamsūs. Po to saulė pasirodė ir nusausino žemę.

Nida Degesytė ir Daina Valaitytė, 8 būrelis.

Kas naujo pasauly? Gydytojai vyksta į Ruandą. Daug žmonių ten miršta nuo ligų ir teroro.

Izraelio ir Jordano 46 metų karas eina prie pabaigos. Patty Sheehan jau antrą kartą laimi golfo turnyrą.

Aurytė Sušinskaitė ir Sigita Vasaitytė, 8 būrelis

(1994 JAS stovykla, „Dainavos pasakų pilies“ laikraštėlis).

Mama pyksta:
— Kiek kartų aš tau sakiau, kad negalima nešvarių pirštų šluostyti į marškinius?
— Septynis kartus, mamytė.

KĄ MAČIAU KELIONĖJE APLINK PASAULĮ (4)

Keiptaunas (Capetown) yra Pietų Afrikos respublikoje. Labai gražus, švarus ir tvarkingas miestas. Gyventojai daugiausia baltieji. Žmonės kalba dviem kalbom: angliškai ir landiškai. Vieną dieną visi buvome nuvažiavę ant Stalo kalno. Jis tokį pavadinimą gavo dėl savo išvaizdos; jis yra plokščias kaip stalas, vieno kilometro aukštumo. Nuo kalno viršūnės gerai matomas visas Keiptaunas, ir du vandenynai: Atlanto ir Indijos. Iš čia išplaukėme į Australiją. Plaukdamį pro Gerosios Vilties iškyšulį, supratome, kodėl jis taip pavadintas. Čia visada didelės bangos, stiprios srovės ir labai nepastovūs vėjai. Plaukiant į rytus, ji nelengva įveikti. Indijos vandenyną plaukėme ilgiausiai. Jį įveikėme per penkis savaites.

Tadas Miniotas

GALVOSŪKIO NR. 21 ATSAKYMAS

Lietuviški daiktų pavadinimai: 1. Asotis (uzbonas). 2. Dažų buteliukas. 3. Pieštukas. 4. Smeigtukas (thumb tack). 5. Raktas. 6. Degtukų dėžutė. 7. Žiogelis (segtukas). 8. Bananas.

GALVOSŪKIS NR. 22 ATSAKYMAI

1. Astronomas, 2. nekantrumas, 3. bausmė, 4. vedybos, 5. sukilimas (revoliucija), 6. jaunikis, 7. telegrafas, 8. parapija, 9. prezidentas, 10. katalogas.

GALVOSŪKIO NR. 23 ATSAKYMAS

1. Šis piešinėlis primena Halloween dieną. 2. Ši diena būna kiekvienais metais spalio mėn. 31 dieną. 3. Šias linksmas išdaigas mėgsta JAV jaunimas. 4. Kituose kraštuose to papročio nėra. 5. Tą dieną vaikai įvairiais kostiumais apsirengę pramogauja ir vaikščiiodami po namus prašo saldinių ir kitų dalykų.

GALVOSŪKIO NR. 24 ATSAKYMAS

A. 5 + 1¼ = 6¼
B. 5 x 1¼ = 6¼

Čikagos ZVAIGŽDUTĖ

[Isteigtas Lietuvių Mokytojų Sąjungos Chicago skyriaus]

AČIŲ

Tau ačiū, Dievuli,
Už saulę ir vėją,
Žvaigždes ir mėnulį,
Už liūtį ir gėlę.

Už snaigę pūkinę,
Už paukščių dainelę,
Už mamą ir tėtį,
Už žilą senelę.

Už brolių, sesutę,
Už juoką mūsų skambų,
Už šypsnį vaikučio,
Už žemę ir dangų.

Danutė Lipčiūtė-Augienė

GALVOSŪKIO NR. 25 ATSAKYMAI

1. Celsijaus termometrą išrado švedas astronomas Anders Celsius (1701 - 1744). 2. Astronomija – tai pasaulinės visatos, universo arba kosmoso studijos. Astrologija – moksliai neparemtas tikėjimas, kad erdvėse planetų išsidėstymas įtakoja žmogaus charakterį, asmenybę ir net likimą. Tai žmogaus ateities spėjiojimas iš dangaus kūnų išsidėstymo erdvėje. Tokį tikėjimą Šv. Raštas draudžia krikščionims ir žydams. (Dictionary of Scientific Literacy by R. P. Brennan, p. 16+18, New York, 1992. Tarptatinių žodžių žodynas, 76, 77 ir 427 psl., Vilnius, 1969. L. E., 1-324+325. Šv. Raštas – 3. Moz. 20:6+27, 5 Moz 4:9+19; 17:3, Jer 10:2). 3. Šiuo metu Ispanijoje žaidžiančio lietuvių krepšininko A. Sabonio ūgis yra 224 cm („Tiesa“, Nr. 219, Vilnius, 1993.XI.11). 4. Žemės planetoje mažiausią ir paprasčiausią organizmą turi „bakterija“. Gi virusai yra dar mažesni, bet jie egzistuoja ant slenkstio tarp gyvosios ir negyvosios gamtos, todėl jie nebepriskaito prie gyvūnų, kurie turi organizmus. (Dictionary of Scientific Literacy by R. P. Brennan, p. 22, 39 ir 319, New York, 1992. L. E., 2-65, Boston, 1954. E. Brit. 23-49, Chicago, 1968). 5. Strasbourg'o katedros bokšto aukštis yra 142 metrai, o Cheopso piramidė ir Šv. Petro Bazilika Romoje yra 137 metrų aukščio. Gi mečetė Casablankoje – 200 metrų. (L.E. 29-18, Boston. E. Brit. 13-336, Chicago, 1968. Iliustr. World Enc., p. 356+1285, Woodburg, N.Y. 1966).

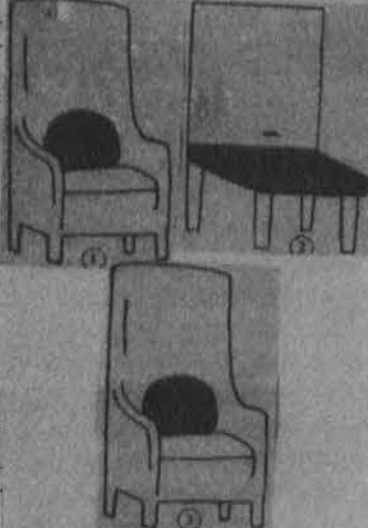
GALVOSŪKIS NR. 41 (Žiūrėkite piešinėlį)



Katinėlis bevaikščioldamas, vienoje vietoje užtikio keistus užrašus ant tako, turbūt, vaikų užrašytus. Grįžo namo, pasiėmė popieriaus lapą ir dabar stengiasi užrašyti ir įspėti tų keistų žodžių reikšmę. Jūs irgi padėkite jam sukeistas raides atstatyti į vietą, kad sužinotumėte vieną lietuvišką priežodį. Už tą darbą gausite 5 taškus.

Kad aiškiau būtų, dar kartą pakartojamas tas neaiškus tekstas: „Nat laivais volags en laukaps kolaisine“.

GALVOSŪKIS NR. 42 (Žiūrėkite piešinėlį)



Čia matote nupieštus tris daiktus. Jie ne visi vienodi, pažymėkite, kuris yra skirtingas. Parašykite tų daiktų pavadinimus daugiskaitos vardininko linksnyje. Iš to žodžio raidžių padarykite naujų žodžių nieko nepridedami. (5 taškai).

GALVOSŪKIS NR. 43

Esu žodis aš skambus. Pirmą raidę man pakeitęs, danguje mane regėsi. Kas aš esu? (5 taškai).

GALVOSŪKIS NR. 44

Kai tik Poviliukui atėdavo laikas eiti miegoti, jis senelėi užmindaavo mįslę. Kol senelė neatspėjo, jis neina į lovą. Senelė buvo labai protinga. Visas Poviliuko mįslės greit išspėdavo ir Poviliukui reikėdavo anksti eiti miegoti.

Kartą Poviliukas sugalvojo sunkią mįslę ir nutarė šią naktį vėlai eiti miegoti.

— Štai atspėk: „Kuo aš būsiu. Atsisėsiu ir kaip beprašytum, nenulipsiu“.

— Lakūnu, — sako senelė.
— Ne!
— Astronautui!
— Ne!
— Ką gi, — sako senelė, — jeigu nenori nultipti, tai priimk ir mane kartu pasėdėti.
— Negalima, — sako Poviliukas, — gali įspirti.
— Eik į lovą, — sako senelė, — aš jau atspėjau. Ir pasakė Poviliukui.

Koks buvo senelės spėjimas ir kodėl senelė taip greit atspėjo? (5 taškai)

GALVOSŪKIS NR. 45

1. Kas pasaulyje buvo pirmasis žodis, arba kas yra hebrajų — izraelitų — žydų tautos pradininkas: Mozė? Nojus? Saulius? Jokūbas — Izraelis? Izaokas? Abraomas? 2. Jei Viduržemio jūros vanduo sutektų į Mirties jūrą, kiek metrų pakiltų Mirties jūros vanduo (paviršius)? 3. Visi žinome, kad Žemės planetą gaubia „ozono“ sluoksnis. Kaip aukštai tas sluoksnis yra? Koks to sluoksnio storumas: 40 km? 15 km? Ar 1 centimetras? 4. Apaštalui Povilui plaukiant laivu į Romą (Apd. 28:11), jo laivas buvo pasiūkęs horoskopinių ženklų arba herbu. Ar tai reiškia, kad apaštalas buvo Zodiako-Astrologijos išpažinėjas? Koks buvo to laivo horoskopinio ženklo pavadinimas? 5. Koks likimas ištiko Jėzusą teisėją Ponciją Pilotą?

Kas į visus klausimus atsakys teisingai ir plačiau paaiškins, gaus 10 taškų. Už trumpus ir ne visai tikslus atsakymus — tik 5 taškus.

Atsiuntė Kun. dr. E. Gerulis



Veronika Ragauskienė, Fredas Prišmantas ir Vincas Dovydaitis, dalyvavę Dramos festivalyje, Čikagoje, Los Angeles Dramos sambūrio paruoštoje Edvardo Ulduko žemaičių kovų sakmės „Klajojanti pėda“ premjeroje, režisuotoje Petro Maželio.

Gruodžio 9 d., penktadienį, 7:30 val. vak. Balzeko Lietuvių kultūros muziejuje Liūtas Mokinys skaitys paskaitą: „Lietuvių išeivijos ir krašto santykių dinamika sovietų okupacijos laikais“.

x Chicagos Jaunimo sąjunga ruošia čiuožimo išvyką sekmadienį, gruodžio 4 d. 3 val. p.p. — 5 val. p.p. „Seven Bridges Ice Arena“, 6690 S. Route #53, Woodridge, IL. Del informacijos skambinti Nidai: 708-852-0460.

(sk.)

Advokatas
GINTARAS P. ČEPĖNAS
2649 W. 63 St., Chicago, IL 60629
Tel. (1-312) 776-5162
14325 S. Bell Rd., Lockport, IL 60441
Tel. (708) 301-4866
Valandos pagal susitarimą

Advokatas Gibaitis
6247 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60629
Tel. 1-312-776-8700
Kriminalinė Teisė

ADVOKATAS
Vytenis Lietuvninkas
4536 W. 63th Street
Chicago, IL 60629
(Skersai gatvės nuo „Draugo“)
Tel.: 312-284-0100
Valandos pagal susitarimą

x Kun. George Degutis, Pastor Emeritus St. Andrew's Lietuvių bažnyčios Philadelphia, PA, atsiuntė \$150 — vieno našlaičio metinį paramos mokestį Lietuvoje. Dėkojame, „Lietuvos našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk.)

x S. F. Pumpučiai iš Lemon-to atsiuntė \$150 našlaičio metinį globos mokestį ir nori globoti našlaitį Šiaulių apylinkėje, o Elena Norienė iš Chicago davė \$150 ir nori globoti našlaitį iš Kelmės. Našlaičių vardu dėkoja geradariams „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetams, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk.)

x Meno kūrinių tyliųjų varžytinių parodos atidarymas gruodžio 2 d., penktadienį, 7:30 v.v. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. Varžytines rengia Amerikos Lietuvių Meno draugija. Informacija teikiama: tel. 708-749-2843. Visi kviečiami dalyvauti.

(sk.)

x LEMONTE, PL centre, TRANSPAK įstaiga veikia kiekvieną savaitę: penktą 3 v. p.p. - 7 v.v., šeštą 10 v.v. - 3 v. p.p., sekmą 8:30 v.v. - 2 v. p.p. Tel. 708-257-0497 arba 312-436-7772.

(sk.)

x NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS! Kvietiname į Pasaulio lietuvių centrą, Lemont, IL. Pradžią 8 v.v., karšta vakarienė, gėrimai. Šokiama groja „Žibučio“ orkestras. Iki gruodžio 17 sumokėjus — porai 115 dol., po gruodžio 17 — 120 dol. Rezervacijoms skambinti: dieną 708-257-8787; vakare 708-968-0184.

(sk.)

x A.a. Frank Miller atminimui, sesuo Dawn Maknys paėmė vieną našlaitį iš Panevėžio globoti. Ji atsiuntė \$150 metinį našlaičio mokestį. Našlaičio vardu reiškiamie užuojautą šeimai ir dėkojame už paramą. „Lietuvos Našlaičių globos“ komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.

(sk.)

x MAISTO SIUNTINIAI ŠVENTĖMS per TRANSPAK. Visi produktai užsienietiški. Nuo \$29 iki \$98. Du patys populiariausi tai \$39 šventinis siuntinys ir 55 sv. įvairaus maisto už \$98. Pinigai pervadami doleriais pagigintomis kainomis. Talpintuvai siunčiami kas savaitę. Skubiems siuntiniams — AIR CARGO. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312-436-7772.

(sk.)

• Ar jau atnaujinate „Draugo“ prenumeratą užtiems metams?